

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Povratek

Čeprav se nekaterim zdi, da je danes zelo neprijetno živeti, ker podiranje vseh gospodarskih in duhovnih temeljev življenja silno pospešuje nervoznost in duševna obolenja, smemo upravičeno dvomiti, da-li je to gledanje pravilno. Zakaj malokatera doba v zgodovini je bila tako zanimiva kakor sedanja in že zato se izplača živeti v dvajsetem stoletju. Naše stoletje je stoletje najgloblje revolucije na vseh poljih, ki z največjo dramatikou pripravljajo brez dvoma zelo plodno in budočnost. Kdor s tega vidika gleda naš čas, mora smatrati za izreden privilegij in srečo, da v njem živi, čeprav zahteva opazovanje sodobnega sveta in sodelovanje z njegovim tokom gotovo trdnih živcev.

V eni najduhovitejših knjig zadnjega časa »Progress and Religion«, ki jo je spisal angleški zgodovinar in modroslovec Christopher Dawson, je rečeno, da se svet danes premika zopet nazaj. Svoboda vesti, svoboda misljenja in svoboda delovanja smo pretiravali tako daleč, da se vračamo k nasprotni skrajnosti, katero imenujejo maloštevilni pristaži napredništva reakcije. Znani Oswald Spengler nam je pokazal, da zgodovina človeštva ne pozna tistega splošnega in nepretrganega napredka, o katerem je sanjal blagi gospod Jean Jacques Rousseau, ampak da vlada v njej zakon postanka, razcvetja in neizogibnega propadanja ter vedno na novo nastajajočih kultur, ki začnejo vsaka z nove točke, kar je v glavnem popolnoma res. Boljši verba in v prestopu napredku človeka v vsestransko dovršenost socialnih oblik se zdi današnjemu človeku po pravici smešna in množice ji sledijo samo zato, ker se v svoji duhovni negibnosti težje in počasneje obračajo nazaj nego intelektualci. Krščanska religija tako globoko korenini v evropskih narodih in v nekaterih bistvenih pogledih tako zelo odgovarja njihovim najnotrajnejši miselnosti, da krščanstvo živi latentno v vseh tako zvanih svobodnemiselnih pokreth v neki čudno izpačeni, potlačeni in preobraženi obliki, dokler po par desetletjih ali stoletjih razvoja ne izbruhne zopet na površino in tako čisto izpodje liberalni nazor. V tem smislu je nekoč nekdo duhovito, čeprav nekoliko pretirano povedal, da »liberalizem ni ničesar drugega kakor narobe obrnjen klerikalizem«. Dawson nam kaže ta svojeverstni pojav na ruskem boljševizmu, ki ima svojega preroka Ljenuina, svoje nepogrešno sveto pismo v Marksovem kapitalu in svojo inkvizicijo za izsleditev in kazni herezije. Boljševiki prodajajo opijum za narod in obliki svoje teorije in zahtevajo od ljudi, da stradajo in se žrtvujejo za paradiz, ki se v mejah tega življenja nikoli ne bo dosegel. Ko pride čas, bo tudi ruska krščanska duša predrla skorjo sedanje naprednjaške lažirvelije socializma.

Na zapadu gre seveda razvoj kakor navadno veliko bolj naglo. Odkar je umrl Descartes se ni minulo 300 let in že se je njegovo racionalistično modroslovje »brez predpostav« razblinilo v nič ter životari naprej samo v brošurah »znanstvenikov« umirajoče druge internacionale. Zanimivo je, da brezboštvo hira celo v tisti oblasti znanstvenega mišljenja, ki jo zavzemajo naravoslovne znanosti. Razvoj te znanosti v zadnjih 300 letih je sploh kaj interesanten. Naravoslovje je zapadlo vedno bolj v abstrakcijo. Vso empirično je razblinilo v brezsubstancne matematične pojme, o katerih pravi eden najboljših znamenitih astronomov sedanosti, Eddington, da nam o bistvu narave povejo ravno toliko, kolikor nam povejo telefonske številke o svojih lastnikih. Danes imamo že naravoslovce, in sicer zelo znamenite, n. pr. faktor, smotrenost in zamisel, z drugo besedo v naravoslovje zopet ustvarjajoč duhovni faktor, smotrenost in zamisel, z drugo besedo religijo, ki daje vsemu bivanju in postajanju smisel. Ni dolgo, ko so se Freudovi psihoanalizirali peli brezskritični slavospevi, danes pa jo hočejo celoma vreči v obrabljeno šaro, dasi so nekateri momenti te teorije gotovo pravilni. Toda to je razumljivo, kajti psihoanaliza, ki je postavila v osredje bitja seksus, je kot univerzalen nazor prav takšna huda zmeta kakor n. pr. tisti izmi, ki postavljajo druga božanstva, n. pr. državo, narod, družbo ali ekonomijo. Vemo na primer, da je ekonomizem privedel do razredne filozofije in do revolucije in da je človeštvo, ki je hotelo stromoglaviti religijo, zapadlo suženjstvu sile in interesov. Tudi v tem oziru je zanimivo, da v vseh socialističnih sistemih živi na dnu skrito življenje krščanski etos, ki polagoma zopet prodira skozi ateistično in naprednjaško razumarsko lupino na vrh. Treba je imeti samo veliko potrpljenja in ohraniti optimizem ter vero v zdrav razum, pa se vidi, da vse velike zmote evropskega kulturnega človeka končno le privedejo nazaj v krščanstvo. Ta razvoj seveda ni brez katastrof, ker se evropsko človeštvo vedno vrača k resnici potem, ko je izkusilo in preizkusilo dve protislovni skrajnosti: od naprednjaškega blodstva do najbolj nazadnjaške reakcije, od boljševizma do fašizma, od skrajnega realizma do skrajnosti spiritualizma in podobno.

Vse to vidimo prav sedaj. Pojavljajo pa se tudi druge zmote. Tako n. pr. eni uče, da je Cerkev Evropi potrebna, ker je njena avtoriteta in disciplina potrebna družbi, toda ni je večje zmote, kakor je ta, da se je treba vrniti h krščanstvu iz političnih razlogov. Duhovne vrednote morajo rasti same iz sebe, ne pa iz politike in iz drugih takih tal, kakor pravilno pravi Dawson. Na vsak način pa je upapolno znamenje budočnosti, da človeštvo čedalje bolj jasno uvideva, da je religija slejkoprej vir kulture. Evropa je kot kulturna in politična enota postala Evropa po zaslugi krščanske religije in danes, ko se pojavlja panazijantstvo in amerikanizem, je taka enota Evropa bolj kot kdaj notranja.

Po polomu avstrijskih socialistov

Zlom kljukastega križa v Avstriji

Iz razgovora z odličnim francoskim publicistom, ki je na Dunaju proučeval položaj po revoluciji

Dunaj, 19. marca 1934.

Med številnimi časnikarji, ki so iz vsega sveta prihitali na Dunaj, da si sedaj v miru ogledajo »dunajsko bojišče« in sedaj vsemu svetu znano »trdnjavo« okrog Dunaja, ki so jo zgradili socialisti, je morda najzanimivejši brez dvoma pa najbolj duhoviti »časnikar« francoski grof d'Harcourt, ki se je nekaj dni mudil na Dunaju, gledal, se informiral, beležil ter slednjič obljubil, da bo svoje vtise objavil v katoliških časopisih svoje domovine. Imel sem lepo priložnost, da se z njim razgovarjam in sem sedaj silno radoveden na njegove članke, ki bodo že izšli kje, ali v »Les Etudes« ali v »La Croix«, morda pa celo v »Revue des deux mondes«, kjer je povsod zelo priljubljen sodružnik. Za danes bom poslal čisto nevezano nekaj njegovih vtisov, ki se mi zdijo zelo objektivni in dajejo jassen pregled o sedanjem položaju v Avstriji.

Sedaj, ko je avstrijska socialna demokracija doživela svoj končni polom, je za vsakega opazovalca seveda najbolj zanimivo vedeti, kako je z avstrijskim narodnim socializmom, ki je od novembra lanskega leta dalje najbolj rjovel po Avstriji. Kje je sedaj, kako se mu godi, kaj namerava?

Računi in dejstva

Sprva se je zdelo, da je bila februarjska revolucija v Avstriji voda na njihov mlin. Narodni socialisti se bodo okrepili z vstopom v njihove vrste vse socialne demokracije, tako se je govorilo. Socialdemokrati, vsaj zmernejši med njimi, so bili še vedno pripravljani, da Dollfussa podpirajo, toda po njihovem polomu po štiridnevih bojih, so postali brezkompromisni sovražniki in se bodo zvezali s hitlerjevci proti Dollfussu ter tako tvorili po njihovih računih dvetretjinsko večino vsega avstrijskega javnega mnenja.

„Strahopetneži...“

Takšni so bili računi. Kakšna pa so bila dejstva? Računi so logični, dejstva največkrat niso. In to se je pripetilo tudi v Avstriji. Avstrijski hitlerjevci so se po teh računih dali zapeljati v največjo zmoto, ki je bila sploh mogoča: da so namreč stali s prekrizanimi rokami ob strani, ki je divjala meščanska vojna in ko se je bilo treba odločiti za eno ali za drugo stran. Kadar teče kri, potem je mogoče vse drugo, razun to, da smehljaje stojijo ob strani in paseš radovednost. Tega ljudstvo nikoli ne odpusča. Misleč, da je treba čakati, pa jim bo padla od meščanske vojne izmučena in izkrvavljena Avstrija zrela v naročje, so modro čakali na sredi med obema frontama, med obema junaškima frontama, med bojevniki v Floridsdorfu in Ottakringu ter avstrijskimi redniki in izrednimi četami. Avstrijsko javno mnenje tega zadržanja ni razumelo in ga enostavno obsodilo s »svinjarjo« (Schweineerei). Kajti ljudstvo v velikih trenutkih notranjega razburjenja sodi zelo hitro in tudi zelo pravično, zato ne dopusča, da bi kdo delal račune, kadar govorijo puške. Narodni socialisti so mislili, da so modri in prebrisani. Ljudstvo jih je obsodilo kot plašljivce. Mislili so, da igrajo Macchia-velija, pa so dobili pečat bojazljivih izdajalcev. Mislili so, da bodo želi, pa so postali »ein Haufen feiger hysterischer Weiber« (gruča strahopetnih hysteričnih žensk). Tako so zamudili najkрасnejšo priliko in s tem tudi svojo zlato zgodovinsko uro.

„Zavezniki rdečih...“

Avstrijsko javno mnenje pa ima še eno pritožbo. Hitlerjevci so se prej šopirili s tem, da so oni tisti, ki bodo socializem iztrebili. Ravno to jim je privleklo veliko število pristašev, kajti Avstrijec je imel marksizma dovolj, samo ostreti se ga več ni mogel. No, in sedaj pa se res začneja boj proti marksizem! Kje so hitlerjevci, tisti bahači, ki so se krstili za uničevalce marksizma? Na barikadah ni nobenega, na ulici ni nobenega. Hitlerjevci so se poskrili po sencah in so čakali, da se konča žaloigra na barikadah. Ko so padle trdnjave Karl-Marks-Hofa in ko so na rdečem dunajskem magistratu zaplapolale rdeče-bela-rdeča in belo-zelena zastava, kje je bil kljukasti križ? Dollfuss in Heimwehr sta dokazala, da v borbi proti so-

cializma hitlerjevskih rjavih kričačev (braune Schreihansel) ne potrebujeja. S tem so hitlerjevci izgubili na mah tudi največji del svoje privlačnosti.

Tretja napaka je bila zadržanje Nemčije. Že Nitzsche je svoje dni rekel, da je ta čudovita nerazsodnost (Dummheit), ki jo nemški narod pokaže v usodnih trenutkih, menda nemška narodna predprava (nationales Vorrecht). Čisto v duhu tega privilegija je »veliki brate«, kot Avstrijec imenuje nemško državo, takoj zavzel stališče proti Dollfussu, in za marksiste. No, to je bilo zadosti. S tem je med nesocialističnimi krogi, kjer je štel ogromno število pristašev, izgubil ves svoj ugled in zaupanje. Sicer pa bo spadalo pobratimstvo, ki se je razvilo v revolucionarnih dneh v Avstriji med polkomunističnim francoskim glasilom »Le Populaire« in hitlerjevskim »Völkischer Beobachter«, oziroma med Leonom Blumom in Hitlerjem, med najbolj vesele politične burke zadnjih let. Komunist Blum in Hitler si v tugi in žalosti podajata roke, ko umira avstrijski marksizem...

„Pluj Teufel!“

Vse te nakopičene zmote je avstrijski Heimwehr znal sijajno izkoristiti ter je Avstrijo preplaval z letaki (en primer Vam pošiljam z isto pošto), v katerih je znal v mastnih besed-

dah označiti zajčevsko obnašanje hitlerjevcev. »Kje so bili rjavi zunaki, ko smo stali na barikadah? Sedeli so po zapečkih z gnusnim nasmehom sovraštva okrog ustov ter kuhali svojo rjavo juho iz krvi, ki je tekla po ulicah. Ali je bilo takšno obnašanje nacionalno, ko smo gledali v obraz boljševizmu...? Spričo takšnega zadržanja ne more nobeden, ki ima le še malo nacionalnega duha, odgovoriti na lajanja nekega Habichta drugače kot pa »Pfui Teufel«. Pljunite na vse tiste, ki stojijo pri radiju in poslušajo zasmevanja svoje lastne dežele, ki jih jim pošilja veliki brate!«

Res je, da obstoja še vedno velika nevarnost vsled sodelovanja rdečih in rjavih izobražencev, res je, da bodo velike skupine rdečih vsled neprestanega pritiska, ki so mu izpostavljeni, šli v narodno socialistične vrste, res je tudi, da še vedno obstoja avstrijska legija 30.000 mož na Bavarskem. Toda kljub temu smemo reči, da je kljukasti križ v Avstriji podlegel, vsaj za enkrat podlegel, ker je napravil napako, ki je sploh bila mogoča, ko je vzvalovil nacionalno zavest in nacionalno navdušenje, pa ga ni bilo zraven, ko je prestal življenjsko preizkušnjo na barikadah.

Mislim, da sliko, ki jo je podal ta duhoviti Francoz, ni treba ničesar več dostavljati.

Ing. Sch.

Starhemberg o novi Avstriji

Duš nočemo kupovati, ker bi dobili samo neznajneže in renegate

Dunaj, 23. marca. b. Angleški in ameriški poročevalci listov so priredili banket na čast voditelja Heimwehra, kneza Starhemberga. Na tem banketu je imel knez Starhemberg eno uro trajajoč govor. Med drugim je povdarjal, da je cilj heimwehrovskega pokreta stanovska država. Fašizem daje možnost, da so zastopani tudi najnižji sloji naroda, ki lahko ščitijo svoje interese po svojih stanovskih organizacijah. Heimwehrovski pokret ima svoje radikalno krilo, s katerim je zvezni kancler dr. Dollfuss v tesnih prijateljskih zvezah. Glede restavracije Habsburžanov je Starhemberg dejal, da se o tem problemu govori več v inozemstvu kakor pa doma. Razen majhnega števila legitimistov ne govori v Avstriji o restavraciji Habsburžanov nihče drugi. Druga je zadeva, da se ukine zakon, ki je bil sprejet v prvih dneh revolucije. Nepravilno je, da se odvzame družini premoženje in da se izžene iz države samo zaradi tega, ker je njen družinski glavar vodil napačno politiko. To se mora popraviti in v novi avstrijski ustavi ne bo nič več mesta za habsburški zakon. Trenutno pa restavracija sploh ni aktualna. Starhemberg je izjavil, da je sam prepričan monarhist, pravi pa, da ni nihče pripravljen, da zaradi habsburške restavracije odide na barikade.

Na vprašanje nekega časnikarja je govoril nato Starhemberg o amnestiji socialnih demokratov ob zadnjih krvavih dogodkih v Avstriji. Starhemberg je izjavil, da čut maščevanja ni na mestu. Na drugi strani pa se zopet ne sme pričeti z nakupom duš med socialnimi demokrati. Socialni demokrati so začeli borbo iz globokega prepričanja. S propagando bi se lahko pridobili samo oni, ki računajo s konjunkturo in pa renegati, ti pa so vedno najbolj nezanesljivi in nepošteni elementi, ki jim je čast zadnja stvar. Nihče ne pričakuje, da se bodo socialni demokrati naenkrat iz prepričanja pridružili heimwehrovskega pokretu. Socialni demokrati so se na barikadah junaško borili. Zato je Starhemberg tudi za amnestijo največjega obsega.

Starhemberg - II. podkancler

Dunaj, 23. marca. c. Knez Starhemberg bo še danes imenovan za drugega podkanclerja Dollfussove vlade. Zvečer se vrši tudi seja avstrijske vlade, na kateri se bo razpravljalo o reformi avstrijske ustave. Imuniteta poslancev bo ukinjena in bodo imuni samo še državni predsednik, zvezni kancler in ministri državne in deželnih vlad.

Po rimskih protokolih

Iz trozveze v četverozvezo?

Pariz, 23. marca. Z. »Ere Nouvelle« piše z ozirom na Mussolinijev govor, da so se oni zelo motili, ki so mislili, da bodo rimski protokoli Avstrijo in Madjarsko končno veljavno iztrgali iz nemškega naročja. Mussolini se nikakor noče Nemčiji odtujiti. Nasprotno. Sporazum, ki je bil sedaj ustanovljen med Italijo, Avstrijo in Madjarsko, nadalje Mussolinijev govor, ki zagovarja nemške težnje po oboroževanju, dokazujeta jasno dovolj, da se pripravljajo mesto trojnega sporazuma četverni sporazum, podoben predvojni zvezi med Avstrijo, Nemčijo in Italijo. Samo ena razlika je med sedaj in preje, ta namreč, da je predvojno trozvezo organizirala Nemčija, sedaj pa četverozvezo pa organizira Italija. Toda uspehi so isti in posledice za Francijo enake.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma, zlasti na jugu in vzhodu bo oblačnost znatna. Na Koroskem mogoče lahne padavine. Temperatura se bo le malo izpremenila.

Italija se opravičuje

Rim, 23. marca. b. »Popolo d'Italia« protestira v svojem uvodniku zaradi tega, ker pripisujejo italijanski duhovni ekspanziji osvajalne namene, in pravi, da se hoče s takimi manevri izzvati dvome in vzburiti nezaupanje proti Italiji. Mussolini je to pričakoval in je v svojem govoru tudi pojasnil značaj italijanske ekspanzije. Tu ne gre za teritorialna osvajanja. Vsi sosedji, posebno pa bližnji sosedji Italije naj si zapomnijo, da je to le prirodna ekspanzija, ki bo dovedla do sodelovanja z Italijo in afriškim ljudstvom, kakor tudi med Italijo in državami najbližje in bližjega vzhoda. To je jasno kot beli dan. Kljub temu pa se Mussolinijev govor s hudobnim namenom krivo tolmači v svetovni javnosti. Velika Britanija in Francija imata svobodno pot na ocean. Nasprotno je pa Italija, ki povečini uvaža po morski poti sirovine, zaprta v Sredozemskem morju. Budočnost na morju je življenjsko vprašanje Italije. Dokler se bodo evropske države oboroževale na kopnem, na morju in v zraku, se mora Italija brigati za svojo varnost. Tako zaključuje »Popolo d'Italia« svoj članek.

Madjari in Čehi

Budimpešta, 23. marca. TG. Nocoj je madjarska vlada v skrajno prijaznem tonu odgovorila na ponudbo češkoslovaške vlade, da naj se čimprej začnejo pogajanja za trgovinsko pogodbo. Madjarska vlada odgovarja, da sprejema to ponudbo z velikim veseljem na znanje in da je prihod češkoslovaške delegacije v Budimpešto dobrodošel vladni in narodu. Tudi vladni listi z odobravanjem komentirajo Beneševsje izjave o sodelovanju med Avstrijo, Madjarsko in Italijo, poudarjajoč pri tem, da bo Mussolinijev podonavski načrt s pristankom Češkoslovaške zares postal resnica.

★

Inž. Dedek doma

Ljubljana, 23. marca.

Nocoj se je z brzovlakom, ki pride v Ljubljano ob osmih zvečer, vrnil iz italijanske interuacije inž. Franjo Dedek.

Lord Rothermere v »Daily Mailu«:

Vrnite nemške kolonije

London, 23. marca. Z. Znani prijatelj Madjarske in Nemčije in lastnik skoroda polovice angleškega tiska lord Rothermere je objavil danes v svojem glavnem glasilu »Daily Mail« senzacionalni članek, v katerem zahteva od angleške vlade, naj nemudoma vrne Nemčiji njene predvojne kolonije, ToGo, Kamerun in južno-zapadno Afriko. Članek začneja s sledečimi zanimivimi ugotovitvami: Portugalska s 6 milijoni prebivalcev ima 800 tisoč kvadratnih milj kolonij, Belgija, ki ima 8 milijonov prebivalcev, ima 1 milijon kvadratnih milj kolonijalnih posestev, Velika Britanija s 40 milijoni prebivalcev ima 2 milijona kvadratnih milj kolonij, ne všteti dominijone, Francija, ki ima 42 milijonov prebivalcev, ima 3.600.000 kvadratnih milj kolonijalnega imperija.

Nemčija s 65 milijoni prebivalcev pa nima nobene kolonije.

Versailški mir je »oropal« Nemčijo njenih kolonij iz sledečih razlogov: 1. da bi odvzel Nemčiji polovico surovin ki jih je uvažala iz svojih kolonij, 2. da bi preprečili izseljevanje Nemcev pod svojo lastno zastavo, 3. ker se je reklo, da Nemčija ni v stanu vzgajati kolonijalne narode. Prvi vzrok je nepravilčen, drugi je velika napaka, tretji je pa velika laž. Kam pa naj Nemčija gre s svojimi ljudmi, ki doma nimajo kruha, če ji ne bomo omogočili izтока njenega prebivalstva v kolonije. Če do tega ne pride, mora Nemčija enostavno eksplozirati. In kdo bo nosil posledice te eksplozije? Evropa in ves svet; in to zaradi ene krivice, ene napake in ene velike laži.

Junaštva ruskih letalcev

Ljapidevski - rešen

Strašna povest dveh letalcev, ki sta šla na pomoč Čeljuskinu

London, 23. marca.

Sele sedaj so prišla točna poročila po čudežnem načinu, kako so rešili junaškega ruskega letalca Ljapidevskega in njegovega radio-telegrafista Petarova, ki sta dne 14. marca odletela, da rešita »Čeljuskinovo posadko«, a se nista več vrnila. Zgodovina tega junaškega poleta je sledeča:

Raketa je posvetila v temno polarno noč...

Ko so zaman in zaman čakali povratka obeh letalcev in ko je postalo že precej gotovo, da se jima je morala pripetiti kakšna nesreča, so ruske oblasti odredile, da je odletelo od rta van Karen in od rta Vellen večje število letal, da poiščejo izgubljena letalca. Čel teden so ju neprestano zasledovali, a brez uspeha. Šele pred par dnevi se je nekemu ruskem letalcu posrečilo odkriti oba junaka na ledeni gori, ki je plula v bližini majhnega otoka. K sreči sta imela pri sebi razsvetlilne rakete, ki sta jih spuščala v zrak, ki so prodirale skozi zelo debelo oblachno plast in so opozorile iskalce letalce, da se mora nekje pod meglo nahajati prosto, kjer čakata na rešitev oba izgubljena letalca. Letalca, ki ju je izsledil, si je bil takoj na jasnem, da mu je nemogoče pristati in se je zadovoljil s tem, da si je točno zabeležil kraj, kjer se oba ponesrečenca nahajata. Nato se je vrnil nazaj na rt van Karen, kjer je o svoji najdbi poročal. Takoj se je organizirala večja ekspedicija s sanmi in severnimi psi, ki se je napotila proti označeni smeri, kjer naj bi se nahajala Ljapidevski in Petarov. 12 ur je bila ekspedicija proti snegu in z viharjem ter slednjic prišla do točke, kjer naj bi se ponesrečenca nahajala. In zares, našla ju je še živa, ali v strašnem položaju, ker že dva dni nista zaužila nobene hrane. Ljapidevski je bil prisiljen, da zažge vse lesene dele svojega letala, da bi se mogel braniti proti nezavisti nemu mrazu, 50 stopinj pod ničlo, ki vlada po teh krajih v polarnih nočeh.

Sama v ledeni puščavi

Akoravno je Ljapidevski bil tako izmučen, da se je komaj vzdržal na nogah, je takoj hotel opisati vse podrobnosti svojega čudežnega poleta, v katerem bi bil skoraj izgubil življenje. Pripovedoval je, kako je letalo zšlo med oblake, kako je tam izgubilo vsako smer in kako je padlo, ko se je hotelo vrniti na rt van Karen, v strašno snežno viharje, ki so letalo zgrabili in ga brez usmiljenja podili ven

Pozor Hakodate

Tokio, 23. marca. c. Uradno se javlja, da je pri požaru v mestu Hakodate našlo smrt 647 ljudi in 400 ljudi je težko ranjenih. Parnik »Ushida Maru«, ki je odplul v mesto Hakodate pogoreloma na pomoč, je zašel v tajfun in se potopil. 82 mož posadke je našlo smrt v valovih.

Po najnovejših ugotovitvah bo število mrtvih v katastrofi požara mesta Hakodate veliko večje, kot pravijo uradne številke. Tudi od ranjenih jih je mnogo tekoma današnjega dneva že umrlo. Kakor da bi usoda zasledovala Japonsko, javljajo, da je danes popoldne japonski parnik »Neda Maru« s 82 mornarji posadke in potnikov bil zajet v vrtnice strašnega tajfuna v bližini Hakodate in se je potopil z vsemi ljudmi.

Dr. Beneš zopet govoril

Praga, 23. marca. p. V zunanje-političnem odboru parlamenta kot tudi senata je imel po končani debati zaključni govor zunanji minister dr. Beneš. Med drugim je dejal, da je avstrijsko vprašanje obravnaval zato tako obširno, ker smatra, da je ureditev tega vprašanja izredne važnosti za evropski mir. Češkoslovaška se je izrekla za avstrijsko neodvisnost. Dr. Beneš se je spomnil v zvezi s protirevolucionističnim kampanjo tudi onega dela Mussolinijevega govora, v katerem je bilo rečeno, da so za Madjarsko nekatere meje neugodne. Toda vedeti bi moral, da so te meje določile v mirovnih pogodbah veljavne, med katerimi je bila tudi Italija. K svojemu ekspozitumu ne bo ničesar dodal, da ne bi zmanjšal možnosti za pogajanja in sporazum.

Kardinal Szerezy, državni tajnik?

Budimpešta, 23. marca. b. V političnih krogih se je razširila vest, da bo knez primas dr. Justinian Szerezy v kratkem pozvan v Vatikan, da prevzame mesto prvega državnega tajnika kardinala Pacellija. Kakor znano, je Szerezy svojočasno daljša časa bival v Vatikanu in je bil eden najboljših prijateljev sedanjega papeža Pija XI. ter si je pridobil posebne zasluge za bonifikacijo novega kanonskega prava. Po teh vestih bi odšel kardinal Pacelli v pokoj, svoti oče pa namerava uporabiti to priliko, da po velikanskem razdobju imenuje za prvega državnega tajnika v Vatikanu drugega državljana. Cerkveni krogi beležijo sicer te vesti, vendar pa dvomijo v njih resničnost, kajti v dolgi cerkveni zgodovini je le redkokdaj prišlo do tega, da je zasedel mesto prvega državnega tajnika inozemski državljan.

na odprto, a sedaj hvalabogu zmrznjeno morje. Da bi bila nesreča še večja, je tudi motor začel popuščati vsled mraza in ledu, ki se je zbiral na letalu. Zato letalcema ni preostalo nič drugega, kakor na mlo srečo poskusiti, da pristaneja kjerkoli bi bilo. Nekaj časa sta letala nad morjem, iskala točke, kjer bi mogla pristati, in slednjic na veliko srečo zagledala majhen otok. Še enkrat sta se dvignila, da bi mogla z višine vzeti polet in pristati na otoku. Njun načrt se ni posrečil, er je motor med tem že utihnil, in letalo se je enostavno zrušilo na led v bližini otoka. Pri tem se je razbil motor in se odtrgal tudi propeler. Kljub najboljši volji torej nista smela misliti na to, da bi letalo popravila, ker pokvarjenih delov nista mogla nadomestiti. Sklenila sta, da se bosta borila proti smrti, kakor dolgo bo mogoče, in čakala, da usoda odloči o njima.

Slišala sva, kako je naju svel hlica!, le naju nikdo ni slišal

Najhujše je bilo, ko sta ugotovila, da se je pri padcu letala pokvarila tudi radio-oddajna postaja, ki sta jo imela s seboj na letalu. Torej tudi ta možnost, da bi po radnu klicala na pomoč, je izginila. Petarov je delal noč in dan na radio-aparatu ter se mu je slednjic le posrečilo, da ga je v toliko popravil, da sta mogla pri ugodnem vremenu radio-vesti poslušati. Dolge, dolge ure ponoči in podnevi sta sedela pri tem aparatu in poslušala, če se morda kakšen človeški glas ne bo izgubil sem k njima v to samotno ledeno puščavo. Vedela sta, da ju bodo iskali, da bodo za nju v skrbeh, da jih bodo z radnom klicali in spraševali. Čutila sta, kako je včasih vse ozračje okrog njihju arhelo in trepetalo, kako so udarjali na njuna slušala zračni valovi od vseh sibirskih radio-postaj, čestokrat sta slišala tudi različne glasove, slišala sta, kako so se radio-postaje med seboj pogovarjale, le nju ni slišal nikdo. Tako sta od dne do dne točno sledila vsem reševalnim poskusom. Čutila sta, da se za oblaki nad njima nahajajo njuni tovariši, ki ju iščejo, slišala celo njihove radio pozive, a ona nista mogla na nje odzgovarjati. To je bila brez dvoma, tako je rekel Ljapidevski, najhujša muka, ki sta jo morala preživeti in ki je njuno živčevje in njuno odporno moč tako strla, da sta se ta dva moža, ki sta smrti brez strahu gledala v obraz, iz obupa dolge ure jokala. Njuna sreča je bila, da sta imela pri sebi še rakete. Kakor hitro sta na radio-aparatu zasluhila, da se nahaja kakšno letalo v bližini, sta slišala rakete v zrak v trdnem unanju, da jih bo vendarle kak letalec zapazil in jima prinesel rešitev. Kakor vidimo, se je njuno upanje tudi uresničilo, kajti samo tem raketa se morata zahvaliti, da sta bila rešena.

Nazaj, da rešimo „Čeljuskina“

Ljapidevski in Petarov sta sicer zdrava, toda izkušnje, ki sta jih prestala, in pomanjkanje, ki sta ga pretrpela, je njuno telesno konstrukcijo tako zrušilo, da bo trajalo precej časa, predno bosta zopet sposobna za nove polete. Toda kljub temu in navzlic vsem priporočanjem je Ljapidevski izjavil, da hoče brez odmora nadaljevati svoje reševalne poskuse, češ, onim v »Čeljuskinovemu« taboru se godi ravno tako hudo, kakor se je godilo njima. Zaprošil je za novo letalo, ki mu ga bo sovjetska vlada takoj poslala iz Habarovska. To je zgodovina enega, brez dvoma največjih in najbolj junaških poletov, kar jih zmore zgodovina zračnega letalstva.

Modre srajce na Irskem

Dublin, 23. marca. b. Senat je z večino glasov ukinil zakon, po katerem se prepoveduje nošenje modrih srajc. Zaradi tega je ministrski predsednik de Valera snoči popolnoma nepričakovano predložil zakonski predlog o ukinitvi senata. Svoj predlog je de Valera obrazložil v dolgem in zelo ostrem govoru, v katerem je poudarjal, da predstavlja senat nevarnost za mir in red na Irskem. V političnih krogih je ta predlog popolnoma jasno povzročil velikansko senzacijo, ker bo sedaj nastal odkrit spor med de Valero in senatom. Splošno mislijo, da se bo spor končal z razpisom novih volitev pod parolo ali naj senat ostane ali naj se ukine.

Takoj po zavrnitvi zakonskega predloga o prepovedi nošenja modrih srajc v Irskem senatu je de Valera ukrenil korak, ki je vzbudil v javnosti velikansko senzacijo. Predložil je namreč splošni zbornici zakonski predlog o ukinitvi senata, češ, da ustanova, ki v tako važni zadevi bodočnosti naroda meče polena pod noge narodni vladi, ne zasluži, da še nadalje soodločuje pri zakonodajnem delu irske države.

Čehi so že v Rusiji

Moskva, 23. marca. c. V Moskvo je prispelo danes 60 češkoslovaških industrijcev. Njihov prihod so držali v največji tajnosti. Industrijeji so prišli zato, da proučijo gospodarski položaj sovjetske Rusije v zvezi z pogajanjmi za trgovinsko pogodbo med CSR in SSSR.

Velika avto-cesta London-Turčija

Moskovo, 23. marca. p. Tu se je sestel mednarodni kongres turističnih organizacij. Glavni predmet razprave je bila zgraditev velike avtomobilske ceste London-Turčija, ki bi šla skozi vse važne evropske države in njih glavna mesta, torej tudi skozi Jugoslavijo. Nemški delegatji so posebno poudarjali najnost zgradbe, za katero bo treba sodelovanja mednarodnega kapitala, ker pravijo, naj nova cesta ne služi samo prometnim potrebam, ampak tudi zblizanju evropskih narodov.

Drobne vesti

P. Španski parlament je v oziru na težaven položaj španske duhovščine v zvezi z izvajanjem ločitve cerkve od države odobril letni kredit nad 60 milijonov pezeta za plačo prizadetim duhovnikom. Glasovalo je za ta zakon 190 poslancev, 9 proti, socialisti pa so se vzdržali glasovanja.

V Barceloni je stopilo v stavko 6000 delavcev raznih panog tekstilne industrije.

Ustaški teroristi pred sodiščem

Belgrad, 23. marca. m. Na današnji dopoldanski razpravi pred Državni sodiščem se je nadaljevalo zaslišanje akademika Begovića. Obtoženi Begović odgovarja na slavljena mu vprašanja, da je takoj po svojem povratku iz Celovca čakal od 5 do 10 dopoldne na avizirane ljudi. Pozval je tudi uca Podgoreca, naj med tem časom tudi on pazi, da bi on eventualno ne spregledal teh ljudi. Nekoga dne, ko sploh ni pričakoval njihovega prihoda, se je nainkrat pojavil Šarić ter dejal: »Ljudje so prišli.« Takrat je bil pri Begoviću tudi Podgorelec. Begović je Šariću ob tej priliki dejal, naj ljudje malo počakajo, ker je hotel odstraniti Podgoreca, da bi tudi on ne bil vmešan v to zadevo. Ko je Podgorelec odšel, je Begović namestil dogovorjeni listek na okno ter odšel na ulico. Tu sta stopili k njemu dve osebi in sta ga pozdravili: »Dober večer!« Ta pozdrav je Begovića iznenadil, ker je bilo dogovorjeno, da ga bodo ljudje, ki imajo priti k njemu, pozdravili s »Slava Bogu«, on pa bi jim moral odgovoriti s »Bogu in Hrvatom«. Pozdrav, s katerim so se mu približali ljudje, je vzbudil v njem sum, toda neznanca sta kategorično zahtevala, da ju takoj odpelje v stanovanje, ker sta čisto prestražena. Ko so bili v stanovanju, sta mu neznanca povedala, da sta prišla v Zagreb, da prebrčita proslavo in da izvršita eventualno atentat na Nj. Vel. kralja Aleksandra. Zato je Begović mislil, da to morda le niso oni ljudje, ki jih je pričakoval.

Predsednik senata: »Zakaj pa ste ju sprejeli, če nista vedela za predpisano geslo?«

»Zato, ker sta mi na ulici zagrozila z revolverji.« je odgovoril obtoženec in dejal, da se je zaradi dvoma, ki ga je imel, hotel otresti neznanec tako, da si je izmislil, da je prišel v Zagreb njegov oče in da mora zaradi tega oditi. Naslednjega dne je Herenič zahteval od njega, da popelje Oreba na železniško postajo, da tam najde primerno mesto za atentat na kralja in da ga nato še vodi po ulicah, po katerih bi bil moral bežati Oreb po izvršenem atentatu.

Predsednik senata vprašuje: »Ali je Herenič dejal, da je Oreb sam hotel izvršiti atentat, ali mu je to ukazal dr. Pavelić?«

Obtoženec nadaljuje: »Herenič je govoril, da je Oreb sam hotel v Jugoslavijo in izvršiti atentat.«

Predsednik: »Ali je tako govoril tudi sam Oreb?«

Obtoženec: »Da.«

Predsednik: »Ali je govoril tudi Herenič o svoji nalogi?«

Obtoženec: »Herenič mu je dejal, da mu je Pavelić pripovedoval, da se mora takoj vrniti, kakor hitro pripelje v Zagreb Oreba, on sam pa da ostane v Zagrebu, da bodri Oreba.« Begović odločno zanika, da bi bil vedel, da bodo ti ljudje, ki so imeli priti, izvršili atentat. Mislil je, da bodo poskušali samo, da preprečijo proslavo. Da bi bil preprečil atentat, je predlegel, da Herenič odputuje iz Zagreba, ter je dejal, da bo prevzel v svoje roke iniciativo za atentat, da bo vodil Oreba na železniško postajo in ga vzdvojbal k atentatu.

Predsednik: »Kako si tedaj razlagate to, da je naročil avto, da odpelje Oreba po atentatu?«

Obtoženec izjavlja, da je naročil avto za ves dan v petek. Avto je moral tedaj stati na železniški postaji, v soboto dopoldne na Vangovem trgu, od 5-7 zvečer pa na Jurčičev trgu. To je storil zaradi tega, da bi odvrnil od Oreba vsak dvom in da ga prepriča, da je za atentat vse pripravljeno. Istotako je vodil Oreba v sredo in četrtek po Zagrebu in mu razkazoval, v kateri smeri mora bežati po atentatu. Vse to je storil samo zato, da bi ne zbudil njegovega suma. Hereniča je spremljal na postajo in se z njim dogovoril, da se dobita po atentatu v Celju v hotelu »Union«. Potem, ko je spremljal Hereniča na postajo, je poiskal šoferja Zajca, nato je poiskal še svojega ujca, kateremu je dejal, naj poišče fotografa, da bo slikal Oreba. To mu je naročil Herenič pred svojim odhodom iz Zagreba, ki mu je dejal, da bo rabil Orebovo sliko za vstaško taborišče. Sliko bi moral prinesiti Begović v Celje. Nato se je izvršila konfrontacija med Orebom in Begovićem. Oreb je stalno trdil, da ga je Begović nagovarjal, naj izvrši atentat. Predsednik senata je pozval Oreba, da reče to Begoviću v obraz. Oreb je to tudi storil in dejal Begoviću, da ga je nagovarjal, naj vrže bombo med častnike, če ne bi uspel atentat na kralja. Begović tega ne zanika, pravi pa, da je to storil radi tega, da bi Orebo postal sumljiv, vso akcijo pa je pripravil tako, da je bilo za izvršitev dejanja vedno prepozno. Dokazno postopanje je bilo nato zaključeno, nakar se je dopoldanska razprava prekinila in se je nadaljevala ob polpetih popoldne.

Govor državnega pravdnika

Predsednik senata dr. Arnerič je dal besedo državnemu pravdniku dr. Džadrovu, ki v svojem daljšem govoru poudarja, da imamo v politični zgodovini sveta čisto navadne pojave, da se okoli mladih držav zbirajo grabežljive ptice, ki stegajo svoje kremplje, nadajajo se plena. Te grabežljive ptice hočejo na vsak način in za vsako ceno, ne da bi pri tem izbirale sredstva, preprečiti konsolidacijo teh mladih držav in jih z vso silo hočejo razkosati in uničiti. Za to svojo trditve, pravi državni tožilec, imamo nešteto dokazov. Ker so naši sovranski videli, kako naša država napreduje, kako se konsolidira in krepi, so v zadnjih letih podvojili svoje zločinsko delovanje, da preprečijo napredek mlade države. Nato govori, kako se je v teh letih

Utrinki

ŠPANSKI KATOLICANI DELAJO

Generalni štrajk v Španiji, ki so ga marksisti inscenirali z velikimi upi, se je zrušil, ne da bi imelo delarstvo kako korist od tega. Najdalje so nemiri trajali v Barceloni, ki ima v mestnem zastopstvu močno levičarsko večino. Barcelona je zadnja leta sploh izhodniška vseh poizkusov za socialne prevarate na Španskem.

Veliki katoliški dnevnik v Madridu »El Debate«, ki izhaja v 200.000 izvodih, je ves čas štrajka nemoteno izhajal. Pokazalo se je, da je sestava osehja v podjetju od glavnega urednika do stavev in tiskarjev popolnoma homogena. Razprodajo lista po cestah pa so prezele člani katoliške akcije, ker so poklicni raznašalci štrajkali.

Po neuspelem poizkusu levičarjev, s štrajkom ustrašovati parlamentarno desničarsko večino, je zelo verjetno, da bo katoliška desnica v bližnji bodočnosti prevzela oblast v državi. Toda ti moške mladim Gil Roblesom na čelu ne čakajo brezdelno, kajti jim oblast zdrkne v naročje kot zrelo jabolko, ampak se sistematično in z vso vnemo, ki je lastna mlademulu členu, pripravljajo na vodstvo države.

kušalo na več načinov in v vseh smereh, z vsemi mogočimi sredstvi, zanetiji neredu in preprečiti ureditev naše države. Poudarja, da so se v tem cilju izvršili najrazličnejši atentati, bodisi od strani posameznikov, bodisi od strani skupin. Zato sta ustanovila tudi ilegalno organizacijo »Ustaša«. Perčec in Pavelić sta za to hrvatsko revolucionarno organizacijo »Ustaša« sestavila in predpisala tudi ustavo in predpise za izpopolnitev organizacije ter o disciplini »Ustašev«. Ta »ustaška« ustava obsega 13 točk ter v začetku poudarja, da ima »ustaška« organizacija za cilj, da z oboroženimi vstajom in z revolucijo osvobodi izpod tujeja jarma Hrvatsko, da postane popolnoma samostojna in neodvisna država. »Ustaška« organizacija, ki ji načeluje Pavelić in Perčec, je od svojega obstoja od l. 1929. pa do danes organizirala v raznih državah v inozemstvu celo vrsto najgroznejših zločinov in atentatov, ki so se izvršili v naši državi.

Državni pravdnik navaja tu umor Šlegla, Andreeja Beriča, umor ministra Neudorferja in celo vrsto umorov, ki so se izvršili nad državnimi organi. Razen tega so člani te organizacije izvršili celo vrsto atentatov na razne objekte, na državna poslopja, orožniške postaje, železniške proge itd. Državni pravdnik poudarja, da noče niti omenjati gnusnih zločinov, ki so jih člani te organizacije izvršili s postavljanjem peklenjskih strojev v železniških vagonih, kjer so nedolžne žrtve izgubile svoje življenje. V vseh slučajih se je jasno ugotovilo, da so bile bombe in peklenjski stroji, pa tudi revolverji in karabinke vtihotapljene v našo državo iz Italije in Madjarske in da je bilo zločinsko delo te organizacije podprto od naših večnih sovražnikov.

Dr. Džadrov poudarja, da je zločinsko delo te organizacije in njenih voditeljev doseglo svoj višek v organiziranih pripravah Pavelića in Perčeca, da izvršita atentat na kralja. V ta namen sta odposlala razne člane ilegalne ustaške organizacije, ki so imeli nalogo, da izvršijo ta atentat in so hoteli oropati življenje kralju Aleksandru. Državni pravdnik se nato podrobno bavi z delovanjem »Ustašev« v raznih taboriščih, kakor v Borbotaru, Visiceti, v Bresciji in Piazenzi ter pravi, da ni naloga državnega pravdnika, da postavi iz tega mesta kraljevino Italijo in Madjarsko na zatožno klopo, toda grešil bi proti svoji vesti, če ne bi ugotovil žalostnih dejstev, da se v 20. stoletju, pred očmi vse Evrope v taboriščih v Borgetu, v Visiceti, v Monte Grosso in drugje vadijo ljudje, katerih naloga je, da izvršujejo v naši državi atentate, da se potem vtihotapijo čez mejo v našo državo, oboroženi z bombami in revolverji, da izvršijo atentat na ustvaritelja in čuvarja našega zedinjenja, na našega kralja.

Grešil bi proti svoji vesti, če ne bi tu omenil, da se v Milanu, Commi, Bresciji, Trstu, Benetkah in v Zagrebu nahajajo postaje za sprejemanje oseb, ki se nato pošiljajo v taborišča, da se tam vadijo za zločinska dela proti naši državi. Državni pravdnik opisuje nato vlogo, ki jo je igrala Piazenza v osvobodilnih bojih, ki jih je začel v Italiji Cavour in poudarja, da je s tem Piazenza stopila tudi v našo zgodovino kot črna točka. Državni pravdnik analizira nato odgovornost obtožencev Begovića, Oreba in Podgoreca ter izjavi končno: »Obtoženci so dvignili roko na svojo domovino, na ono domovino, katere temelji so se zgradili s kostmi mučencikov, ob trpljenju in umiranju njenih najboljših sinov. Izjavlja, da obsojene obtožencev ne zahteva on kot državni pravdnik, ampak jo zahteva duša vsakega naroda.«

Za njim je govoril zašgovornik Oreba Dušan Ilič, ki je senatu predložil vso tragiko svojega življenja, ki jo je doživel v svoji mladosti.

Zašgovornik Begovića, advokat Žujevič je istotako napadel ostro Italijo ter dejal, da na zatožni klopi niso pravi obtoženci, ampak da se glavni krivci za peklenška dejanja nahajajo v inozemstvu. Poudarja, da je Italija s tem kršila tudi čl. 10. pakta Zveze narodov, ki garantira integralnost državam, ki so pakt podpisale.

★

Seja senata

Belgrad, 23. marca. m. Na današnji dopoldanski seji senata so govorili: Gavro Cerović, dr. Superina, Jovan Nešković, dr. Stanković, Peter Zec, dr. Švrlljuga, ki je omenjal zadnji govor predsednika vlade, v katerem je le ta apeliral v skupščini in v senatu na složno delo za obrambo države. Dr. Švrlljuga pravi, da če je hotel predsednik vlade pokazati v svojem govoru na dejstvo, kako se z denarjem kupujejo izgubljene duše zaslepljenih državljanov, je lahko v tem oziru popolnoma miren, ker so njegov apel slišali, še preden ga je izgovoril. Dr. Švrlljuga je poudarjal, da v tem oziru ni razlike med nami ter je rekel: »Jaz to zavestno, jasno in glasno poudarjam, da se ta glas čuje ne samo po vsej domovini, ampak tudi preko njenih meja.« Dr. Švrlljuga poudarja, da bodo dali vsi svoje življenje za državo, če bi jo bilo treba braniti in pravi, da bo glasoval proti proračunu. Za njim so govorili Šerif Arnautović, Alibegović in Stanoje Mihajldžić. Popoldne so govorili dr. Frangeš, Ulmanski, Vujić, Ljudevit Gaj in Banjanin. Nato se je prešlo na glasovanje v načelu. Za proračun je glasovalo 62 senatorjev, proti pa 6. Prihodnja seja bo jutri dopoldne ob 9. Na njej se bo pretresal proračun v podrobnostih.

Osebnosti

Ljubljana, 23. marca. AA. Namestnik bana podban g. dr. Pirkmajer je daroval 10.000 Din podpore za najbolj prizadete poplavlence v logaškem okraju za nabavo živil.

Belgrad, 23. marca. Povičan je na državni trgovski akademiji v Mariboru za profesorja v 4. skupini 2. stopnje Josip Copic.

Osnovali so vrsto strokovnih komisij, ki pridno proučevajo bodoče državne naloge. Komisije formultirajo rezultate svojega dela v zakonske načrte.

Posebno binahno deluje socialna komisija, ki se bavi s problemom ureditve odnosa med delavci in delodajalci, z vprašanjem brezposelnosti in stanovske ureditve države. Komisija za zunanjo politiko proučava sistem trgovinskih pogodb, od katerih so nekatere zelo nesmotrne in nepraktične. Komisija za narodno branbo izdeluje načrt reorganizacije vojske, vojnega brodograja in letalstva. Komisija za pravosodje je izdelala načrt za delavska razsodišča in poenostavljenje pravnega postopka. Nadaljnja komisija se peča z občinsko samoupravo. Komisija za narodno zdravje študira problem delavskega zavarovanja in brambe proti jetiki. Zopet drugi komisiji je poverjena naloga, da študira promet. Poseben oddelek se peča z elektrifikacijo dežele. Zelo važna je agrarna komisija, ki stoji pred težavno nalogo, kako rešiti zamaolen agrarni problem v Španiji itd. Španski katoličani se torej zavedajo, da je rešitev edinole v delu in ne o praznem kritiziranju slabih prejšnjih režimov.

Črni dnevi jugoslovanskih izseljencev

Strašna preganjanja izseljencev v Avstraliji

Kalgohi, januarja 1934.

Dogodki zadnjih dni bodo v zgodovini jugoslovanskih izseljencev črno zapisani. Jugoslovane so ubijali, jim zažigali in plenili. Ljudje, ki so se že pred 50 leti naselili semkaj, so doživeli strahote. V napornem delu v temnih in duševnih globinah avstralskih rudnikov — Kalgoolie, Coolgardie, Southern Cross, Wiluna itd. — so si služili kruh kot kopači. Te zlate poljane, ki dajo vsak dan težke tisočake funtov vrednosti in ki v njih sluzi kruh deset tisoče ljudi, so žalostna puščava, brez zelenja, brez vode, vedno žgoče in prašne. V tem nezdravem ozemlju, polnem jetike, je jugoslovanski izseljenec iskal kruha zadnjih 50 let. Pa niti Jugoslovani bi se ne bil tega dela rad lotil, ko bi se ga bil hotel oprijeti sam Avstralec. Zato je avstralska vlada, ki ji je manjkalo prebivalstva, odprla vsa vrata tujim naseljencem. Pri tem so se Jugoslovani izkazali za najboljše in najbolj vztrajne delavce.

Kriza, ki se je začela kazati tudi v Avstraliji, je pa tudi domače brezposelne prisilila, da so začeli iskati kruha po zlatokopih. Vrta novim naseljencem so se zaprla in sovražstvo do tujcev je začelo rasti.

Žalostni dogodki zadnjih dni so se dogodili v Kalgoolie in Boulder, dveh največjih zlatokopih zahodne Avstralije. V teh krajih se sedaj ob času krize dela kakih 3200 delavcev, ki izkopljejo vsak dan za 6000 funtov sterlingov zlata. Od te vrednosti gre za delavske plače vsak dan 4000 funtov. V teh rudnikih dela kakih 500 Jugoslovancev, ki žive po večini skupaj. V Boulderju imajo lepo jugoslovansko kolonijo ter svoj »Slovanski klub«, ki je najstarejše jugoslovansko društvo v Avstraliji. Ti ljudje žive kar sami zase, spoštujejo postave in oblastem ne delajo nobenih neprilic.

Dne 29. januarja — bilo je ravno na ponedeljek — je Avstralija praznovala svoj narodni praznik ustanovitve avstralske države. Ta dan je vse delo počivalo. V »Home from Home hotelu«, ki je njegov lastnik neki Italijan, se je tega dne avstralski domačin Jordan sporekel s hotelskim natakarjem, Italijanom Mattabonijem. V prepiru je italijanski natakar s pestjo udaril Jordana po nosu. Jordan je padel in pri padcu mu je počila lobanja. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa je čez nekaj ur umrl. Ko se je to razvedelo, je že zvečer tega dne bila zbrana velika množica domačinov — nad tisoč — ki so obkolili hotel, ga razbili, popili vso pijačo in poslopje zažgali. Ko so opravili v tem italijanskem hotelu, so začeli razbijati, pleniti in požigati po vseh ulicah zapored vse hiše, o katerih so vedeli, da so njihovi lastniki »tujci«: Grki, Italijani in Jugoslovani. Policija, ki je bila preslabša, je morala mirno gledati, preden je mogla priti pomoč iz sosednjega kraja Perth, ki pa je 400 km daleč. Ko je množica opravila svoj posel v Kalgoolie, je ob polnoči naskočila tramvaje in se z njimi odpeljala v Boulder. Tukaj so najprvo zažgali in oplenili »Slovanski klub«, gostilno, trgovine ter nato naskočili siromašne kolibe in šotore Jugoslovancev, ki so zgrajeni iz trhelega lesa in žakljevine. Tudi to so vse oplenili in zažgali. Ljudje pa so sbežali v temni noči lačni, goli in bosi ter se skrili v bodočim grmičevju sredi vročega peska v suhi puščavi. Tam so prebili pod žgočim solncem tri dni brez jedi in vode. Čez tri dni je iz Perth prišlo na pomoč 200 oboroženih policistov, ki so na-

pravili red ter začeli iskati begunce ter jim donášati jedi in pijačo. Po dolgem iskanju so vse našli in jih pregovorili, naj se mirno vrnejo, ker ni več nevarnosti. Nastanili so jih pri prijateljih ter odprli javne kuhinje za njihovo prehrano.

Samo v Boulderju je razdejanih 80 hiš. Ljudje so vse izgubili. Le nekaj rojakov je bilo tako srečnih, da so jim prizanesli. Ti so sedaj begunce sprejeli pod streho, da jih po 30 do 40 spi v eni sobi. Domačini so sedaj tudi začeli nabirati za te rezeve. Samo en list je nabral tisoč funtov. Mussolini je za italijanske rojake poslal sto funtov. Vsa škoda pa znaša 100.000 funtov.

Omeniti je treba, da so žrtve teh divjih demonstracij celo taki Jugoslovani, ki že 30 let žive v Avstraliji in ki so v svetovni vojni prostovoljno

stopili v angleško armado. V tisti strašni noči sta bila ubita tudi dva mlada Jugoslovana: A. Krsto, Črnogorec in Josip Katič, Dalmatinec.

Razdivjana množica pa ni bila zadovoljna še s tem, kar je storila, ampak je stopila v štrajk z zahtevo, da se morajo vsi tujci odpustiti iz rudnikov. Po petdnevnem štrajku so dosegli, da bodo morali vsi tujci delati skušnjo iz angleškega jezika, da se dožene, ali angleški jezik dovolj inteligentno govore in pišejo, sicer bodo odpušteni.

Doma v Jugoslaviji pa dela mnogo tujcev, ki ne znajo v domačem jeziku niti govoriti, niti pisati.

Opomba: Izseljenska organizacija v Zagrebu, ki je sprejela gorenje poročilo, kliče jugoslovansko javnost in jugoslovanske oblasti na pomoč, da pomagamo svojim rojakom v Avstraliji.

Tudi Vam

se bogato izplača

oglaševanje v „Slovencu“

v dnevih pred velikonočnimi prazniki.

Naši trgovski krogi to dobro vedo, zato se od leta do leta raje poslužujejo našega lista. Prav posebne važnosti je pa oglaševanje v izdajah prihodnjega tedna ter v

Velikonočni izdaji

ki izide kot običajno že v soboto zjutraj v zelo pomnoženi nakladi in se bo prebirala po naših družinah v vseh treh prazničnih dneh. Naročite torej oglas v »Slovencu« tudi Vi in

ne zamudite izredne prilike!

Po povodnji v Mežiški dolini

Guštanj, 22. marca.

Sedaj, ko se je voda popolnoma otekla, se šele vidi, kako škoda je napravila Meža, ki je prejšnje dni tako narastla, da niti najstarejši ljudje ne pomnijo enake. Včeraj se je izvršila uradna cenitev škode, in sicer od Guštanj do vasi Dobrije. V sami tovarni je ocenjena škoda na 45.000 Din. Škoda, ki jo trpe lastniki zemljišč, pa znaša 86.000 Din. Saj pa je odnesla vsi rodovitno zemljo z nižje ležečih njiv in travnikov. Veliko škodo trpe tudi posestniki na Dobrijah, posebno Blatnik, Zupanc in Jurčič. Odnešen je tudi velik lesen most pri Blatniku, tako da so posestniki odrezani od glavne ceste. Tudi potok Reka je napravil nad 25 tisoč Din škode. Škoda je tem večja, ker so bile njive že jeseni posejane, sedaj pa je na njih mnogo kamenja ali pa je voda pobrala vso prst.

Trdno upamo, da bo davčna uprava storila

svojo dolžnost in bo prizadetim vsaj za letos davke odpisala. To je pač najmanj, kar lahko pričakujemo!

V Loški dolini 900 ha pod vodo

Stari trg pri Ložu, 23. marca.

Visoke vode še vedno stojte. Stanje je na videz neizpremenjeno, kajti v zadnjih 48 urah se je otekla skozi Golobino v Cerkljsko jezero neznamna množina vode. Padec vode namreč znaša le 5 cm.

Ze od leta 1872 so se strokovnjaki zanimali za Loško dolino. Starotirška občina in glavarstvo v Logatcu sta se obročala na merodajne oblasti, da bi se uredila Golobina in odpravile vsakoletne velike povodnji. Prvotno je bil zasnovan načrt, da bi se v Golobini napravil velik predor. Prvi načrt je izdelal Tržačan dr. Vincintini. Stroški za izvedbo njegovega načrta so bili proračunani na 212 tisoč goldinarjev. Načrt je propadel. Pozneje je napravil drug načrt pokojni Viljem Putič, raziskovalec kraških jam in pozhvalec terenskih prilik v Loški dolini. Putičov načrt je zahteval 16.400 Din. Se živeči bivši župan g. Anton Ponuda, dalje Janez Škrbec, župnik Peter Havptman in pokojni generalni ravnatelj snežniške graščine Obereigner so delovali neumorno na to, da bi vendarle prišlo do regulacije Obrha in Golobine. Prva dela so se pričela s pomočjo deželnega odbora, države in občine v letu 1902. Trajala so s presledki do 1908. Ze delna regulacija je imela uspeh.

Mnoge ga pač zanimalo, kakšen obseg je zavzela letošnja povodenj. Pod vodo je sedaj po mnenju strokovnjaka, ki pozna terenske in druge razmere, do 900 ha zemlje. Ze dr. Vicintini je navajal v svojem poročilu, da velike povodnji poplavijo do 600 ha ozemlja in da znaša količina vode 26,242.800 m³. Za odtok tako velikanske vode pa je potrebno po njegovem mnenju najmanj 18 dni. Za sedanjo povodenj še ni točno dognano, koliko je vode. Računati je treba, da se je zbralo v dolini do 30,000.000 m³ vode.

Koroški pevci v Mežiški dolini

Guštanj, 20. marca

Na tiho nedeljo so prispeli med nas koroški fantje-pevci pod vodstvom svojega pevovodje g. Hartmana. Na kolodvoru jih je čakalo guštanjско občinstvo in solska mladina. Pozdrav in dobrodošlico jim je izrekel g. Kotnik Rajko, nakar so nam oni zapeli v pozdrav pesem.

Popoldne pa so priredili koncert koroških pesmi. Ceravno samo kmečki fantje, vendar so svojimi lepimi glasovi namah priklenili poslušalce nase. Skupno so zapeli 19 koroških narodnih pesmi. Vseh pevcev je bilo trideset. Nekaj pesmi so zapeli skupno vsi trije zbori, druge pa so zopet predvajali posamezni zbori, tako zbori iz Globasnice, St. Lipsa in Libuč. Med odmorom jih je v imenu občine pozdravil g. župan Dominik Kotnik, v imenu društva pa g. župnik Barbič, kot hišni gospodar pa jih je pozdravil g. Rožman Janko.

Dvorana je bila razmeroma dobro zasedena. Vendar bi jih sprejela vase še več. Večina poslušalcev so bili kmetje in delavci. Marsikoga, ki smo ga želeli videti med poslušalci, ni bilo.

Prevalje, 19. marca.

Z vlakom ob 10.30 so prispeli večeraj na Prevalje koroški pevci. Vlak jih je nato odpeljal v Guštanj, kjer so imeli koncert. Ko so se vrnili iz Guštanj, so imeli zvečer ob 20 v dvorani g. Rozmana koncert, ki je nad vse lepo uspel. Dvorana je bila nabito polna občinstva, ki je navdušeno za lepo pesem sledilo točkam sporeda. — Pevce je pozdravil g. dr. Reichman ter izrekel bratom pevčev dobrodošlico, nakar se je eden izmed pevcev zahvalil za tako lep obisk.

Peli so same pristne koroške pesmi; nekaj, med njimi tudi »Pojdamo v Skufec«, so morali ponoviti. Občinstvo je pevce nagradilo z burnim aplavzom. Na Jožefovo so nam peli pri prvi sv. maši. Nato so odrinili v Mežico, kjer so tudi imeli koncert.

Takih prireditev zlasti pa od Korošcev, ni Prevaljčani še želim.

Obrtniško zborovanje na Vrhniki

Na praznik sv. Jožefa so imeli vrhniški obrtniki redni občni zbor svoje zadrge in obnem proslavo 25 letnice, odkar je bila ustanovljena. Udeležba na občnem zboru je bila zelo številna. Posebno živahna razprava se je razvila pri točki: članarina za okrožni odbor. Po novem obrtnem zakonu morajo biti te zadrge včlanjene tudi v okrožnih odborih, ki so štirje za Slovenijo. Članarina za te okrožne odbore je seveda precejšnja in gre zanje polovica vseh prispevkov. Obrtniki se temu protivijo, češ, kaj nam je treba kar troje obrtniških prislilnih ustanov, namreč Zbornico, Zadrugo in še Okrožni odbor. Obrtniki ne zmorejo prispevkov za vse tri institucije, zlasti ne v sedanjem težkem času, ko ni nobenih naročil. Odbor je bil mnenja, naj bi se delalo za tem, da bi se v tem smislu spremenil obrtni zakon, kar je sedaj v razpravi. Okrožni odbori so nepotrebne obrtniške organizacije in mislimo, da so tega mnenja tudi drugi obrtniki v Sloveniji.

Odposlanec Okrožnega odbora na občnem zboru je bil predsednik g. Filip Pristov iz Ljubljane, ki pa je imel težko stališče, ko je moral braniti okrožne odbore. Obrtniki so mu ugovarjali, češ, da je bolj važno misliti na boljšo zaposlitev kakor pa na okrožne odbore.

Mnogo je bilo govora tudi o šušmarstvu, kar pa je le posledica brezposelnosti, ker ljudje hočejo pač kruha. To velja tudi za obrtnike in ako bi vsi ljudje imeli dovolj dela, bi bilo vprašanje šušmarstva rešeno samo ob sebi.

Na zborovanje je prišel kot gost tudi g. Ivan Ogrin, stavbenik iz Ljubljane, ki je pred 25. leti vodil ustanovitev te obrtne organizacije. Temu dolgoletnemu obrtniškiemu borcu, bivšemu podpredsedniku Zbornice za TOI itd., so obrtniki priredili navdušene ovacije. Občni zbor je izvolil g. Ogrina in še 7 drugih ustanoviteljev zadrge za častne člane. Po triurnem zborovanju je agilni načelnik zadrge g. Stanovnik zaključil zborovanje.

Skofja Loka

Cerkveni zbori loške dekanije se skrbno pripravljajo na svoj koncert, ki bo v aprilu v mestni cerkvi v Skofji Loki. Bo nekaj veličastnega slišati okrog 200 pevcev.

Čuje se, da bo sedež občine Zminec, ki obsega veliki del poljanske doline na eni strani, na drugi strani pa se razširja v župniji Sora pri Medvodah, sedaj naprej v Puštalu. Zadnji čas je, da se to zgodi, zakaj Puštala je nekako naravno središče te občine.

Vsa čast fantom iz mesta in okolice, ki so se udeleževali skozi tri dni duhovnih vaj, katera sta vodila g. univerz. profesor dr. Fabijan in stolni vikar Alojzij Košmerlj. — Veliko truda so fantje položili tudi v izvedbo duhovne igre »Tri modrosti starega Wangca«. Pohvaliti jih je treba; žal pa je, da mnogi od občinstva tega prizadevanja ne vidijo v pravi meri...

Lep uspeh dolenjske prašičjereje

Dne 26. marca bodo pitanci na ogled v ljubljanski klanjci

St. Lovrenc, 21. marca.

Decembra smo poročali, da smo prodali svinjo, težko 362 kg. Dne 12. marca smo oddali 370 kg težko svinjo. Imela je sedemkrat mladice, navadno po 10 do 12. Zredila se je od 31. oktobra 1933 do 11. marca 1934 za 204 kg, torej na dan za 1.54 kg. Ko smo jo začeli pitati, je dobila v 15 dneh 35 kg. To je naša domača pasma, lepa in rastna, kakor nobena tuja.

Da se še drugi prepričajo, kaj se da doseči s pravilnim pitanjem in dobro pasmo, bomo poslali v ponedeljek 26. marca avto naših najlepših pitancev iz pitališča in od naših najboljših posestnikov na ljubljansko klanjco, kjer si jih lahko vsak ogleda. To so mladci z osmimi meseci, ki imajo po 150 kg, lepi, da jih je veselje pogledati, plemenske svinje in dobro izpitane.

Dati hočemo zgled, da bi lahko naši kmetje pri pravilni organizaciji poskrbeli za boljšimi prašiči, kakor jih zdaj prejmejo od drugod v Ljubljano. Po tej poti je mogoča rešitev kmeta. Ko se bo kmetu dobro godilo, si bodo vsi drugi stanovi opomogli. Navadno se misli, da more kaj takega vzrediti le pitališče. Pri nas so začeli kmetje splošno pitati po našem vzoru in mala pitališča se povsod v okolici pripravljajo, da je veselje. Kdor prav dela, je vselej zadovoljen z uspehom, ker se mu trud dobro izplača.

Prašiče pripelje naš stalni odjemalec g. Anton Jakčič iz Stične okoli 10 dopoldne na klanjco. Povabimo tudi urade, da se sami prepričajo, kako je treba kmetijstvo pospeševati, da bo več sadu. Državi smo dali le letos za vožnjo krmil 24.000 Din.

Ne delajte jeziku sile!

II.

(Berlinsko pismo XIX.)

Ljubimo lepoto jezika! — A kdaj je jezik najlepši? Kadar je naraven, nepopačen, pa tudi ne prisiljen, izumetničen. Najlepši je tak, kakršen je sam na sebi. Poslušaj pristno govornico preprostega naroda — to je bilo za jezik vedno veljavno pravilo in mora tudi vedno ostati. Umetničenje se mu tako poda, kakor če si kdo, da bi bil lepši, tetovira lice in si naveže šop perja vrh glave. Kakor znano, je od prisiljenih reči dobro samo — zelje.

Zato pišimo naravno, preprosto, v duhu slovenskega jezika! Da opozorim na nekatere reči! Kdo prosim govori: Jaki sem dal, Luko sem videl, Matije ni tukaj? Če Levce pravi, da kdor pri glagolih izgovarja končeni »rekele, ššle, se spakuje, smemo z istim pravom reči, da se pači, kdor govori: Jako vidim! Sicer pa ni prav nikogar, ki bi tako govoril, ker se vsakemu zdaj preneumno, nenaravno, prisiljeno. Če pa nihče tako ne izgovarja, zakaj bi morali pisati?! Prisiljeno, zdavemu okusu zoprno! To je pač latinska sklanjava, ni pa v duhu slovenskega jezika. Jako, Luko Bonaventuro so nam skovali ali predpisali ljudje, ki so se učili, da se v latinskem ne sme reči Caligulo, Caligulum, ampak Caligulae, Caligulam. Da, tako je pač prav v latinščini, tam se sklanjajo moška imena na a po ženski sklanjavi. A vsak jezik ima svoja svojstva, in ne gre slovensčine natezati niti v nemški niti v latinski jarem!

Moška imena na a: Baraga, Godina, Rojina,

Porenta, Platiša, Magajna, sluga, kolega, naj se torej sklanjajo po moški sklanjavi, kakor slovenski zdrav okus zahteva. Nekoliko bolj dvomljivo bi bilo pri imenih, ki pomenijo neko stvar ženskega spola: Opeka, Šiška, Preša. Pri teh bi človek že prej mogel misliti, da naj se sklanjajo po ženski sklanjavi. In vendar tudi ne! Oseba je v slovensčini merodajna, ne oblika. Če ne verjamete, pojdite na Črnuče in tam boste brali na znani gostilni nov napis »Pri Rogovilcu«. Ne »Rogovilec! In kakor govori narod, tako je naravno, tako je pravilno, drugo je umetno prisiljeno.

Vi ne verjamete, da imam prav, ker ste se vedno drugače učili. No, potem pa morate tudi dosledno govoriti in pisati: Baragina slika, Jakin klobuk, Lukina sukinja, Opekine pridige, slugina dolžnost, koleginja knjiga. Prosim vas, kdo na vsem Slovenskem pa tako govori?! In tudi piše ne. Dokaz, kako so ljudje nedosledni, ko ista imena enkrat sklanjajo žensko, drugič moško, ker bi se sicer — smešili... Kakor tudi nič ne mislijo, ko redno in vedno govorijo in pišejo »polovična voznja«. To se pravi; če hočeš priti v Maribor, je dosti, da se pelješ v Celje, pa si v Mariboru! Torej ne polovična voznja, ampak »voznina«.

Nekaj let se skoro splošno misli, da se mora pisati »Poizkušnja, poizkusitje«. Kdo tako izgovarja? Kdor se sili! Primerjajte enkrat besedi »poizkusiti« in »poiskati«! Pa boste videli, kje je i res potreben, kje pa odveč. Pri drugi besedi i vsak razločno in polno izgovarja, pri prvi nobeden ne; je torej prisiljen. Dokaz temu to, ker isti pisec piše enkrat poizkus, drugič pa poskus. Zakaj? Pozabil je, da se mora siliti; zapisal je, kakor mu pamet narekuje. Marsikak

bravec najbrž tega ne opazi, a jaz opazim nehoti, kako so vsi pisči nedosledni. — Sploh čemu ta »i« pri besedah kakor »izpregovoritje, »izpričevalo«, če ga ne izgovarjamo? Izkopal ga je Levce, dasi je rekel, da se je obrusil. Če se je obrusil, je pač obrusen, in ga ne potrebujemo več. Primerjajte besedi »izpregovoritje« in »izgovoritje! Pri drugi besedi »i« res izgovarjamo, zato ga tudi pišimo; pri prvi ga ne izgovarjamo, zato ga tudi pisati ni treba. Sicer bremo take spake: »Nisem ga izpoznal«, »Skupaj sta se izrasla«, »Dobro ga je izdelal« (nasprotnik). Iz česa pa?! Nekaj drugega je »izpoznatje, nekaj drugega »spoznatje« nekaj drugega »zdelatje, nekaj drugega »izdelatje«, nekaj drugega »zliti, zgovoriti, nekaj drugega »izliti, izgovoriti. Zato naj se piše »i« le tam, kjer pomeni res »i« ali »venc: »iztrsteti iz malhe«, »strteti za rame«.

Zadnjih par let mislijo, da se mora pisati le »ne bi bile, češ, da je to pravilno, ali vsaj lepše, finejše, kakor »bi ne bile, zakaj neki? Vprašajmo se, kako govorimo! Zakaj bi se sili? Pač izgovarjajo v nekem delu Dolenjske ali Notranjske »ne bi bile, zato ta oblika ni napačna, sme se pisati, ne pa mora. Daleko pretežna večina Slovencev, vsa Gorenjska, Koroška in Štajerska, pa tudi večina Dolenjske ne govori tako, in ne vem, zakaj bi se morala vsa Slovenija ravnati samo po Velikih Laščah, čeprav so bili tam doma Trubar, Levstik in Stritar. Pa je tudi najbolj logično, da nikalnica stoji neposredno pred besedo, ki jo zanika: Bi ne rekel. Tudi v tem so pisči nevede nedosledni; opažam: večkrat pozabljajo, da se je treba siliti, pa pišejo naravno, kakor govorijo. — Svoj čas so nekateri pisali: »Potem šel je«, kakor da je to finejše. Kasneje je to prenehalo, ker so

spoznali, da je nenaravno, prisiljeno. Zato pa nobene sile jeziku! Kakor govorimo, tako je najlepše.

Tudi akcenta nikar vsiljevat! Akcent se mora predpisovati tujcem, ki se slovensčine učijo, ne pa domačim; ti določajo akcent sami. Kakor namreč poudarjajo, tako je ravno prav. Ker narod dela akcent, ne slovnica; slovnica ga mora po narodu povzeti. Na raznih krajih razne besede različno poudarjajo. Kranjci in Štajerci se ločimo najbolj po poudarku. A kdo bi mogel trditi, da je edino njegov poudarek pravi? Zato ne vem, zakaj bi se moralo poudarjati blagoslovljen, če so pa ljudje drugače vajeni. Zakaj bi morali svoj akcent opustiti in se novega oprijeti? »Ker slovnico pravilo tako zahteva«. Toda kaj nima vsak jezik obilo izjem? Oba poudarka sta pravilna: blagoslovljen in blagoslovljen. Štajerci se zadnjeje niso oprijeli, neki Korošec je rekel, da mu je blagoslovljen sploh »neizrek-ljiv«. Torej nič sile, le lepo naravno! Saj tudi pišemo »popir« in »stobak«, kakor izgovarjamo. Zato tudi ne vem, zakaj naj bi pisali »vuna«, če izgovarjamo »venc«. Tudi ne zakaj »odrastel«, če vsi govorimo »odrasel«. In zakaj moramo pisati »ničmuren«, če splošno izgovarjamo »ničmurne«. »Ničemrnc« bi še bilo. Če bi hoteli vsako besedo prevesti na prvotno obliko, kaj ti pa nastalo?!

Morda se bo kdo spotikal nad mojim »ravno«; ravno prav, češ, da je nemški; zakaj mi potem ni prav, če se slovensčina oblikuje po nemščini. — Toda nekaj čisto drugega so stare udomačene, četudi iz tujega vzete ali po tujem narejene besede, nekaj drugega pa nove tučke in skovanke. Te udomačene »tujke« so dobile domovinsko pravico, zato jih ni pametno izganjati. Kako naj pa sicer rečemo: »prav pravi

Liubljanske vesti:

Postreški stradajo...

Liubljana, 23. marca.

V tako obupnem položaju, kakor so sedaj ljubljanski postreški, menda niso bili še nikoli, zakaj njihov stan doživlja prave črne dni. Govorili smo z različnimi postreški in ti so se nam pritoževali in opisovali svoje stanje v najbolj obupnih barvah. Stanu postreškov, ki je bil med prvimi poklicni, ki so začutili krizo, je že dolgo kazalo, da bo doživel bedo, toda, da bo tako slabo, si ni nihče predstavljal.

»Čprav nam ni nihče obetal lepše bodočnosti, vendar so se zadnja leta naše vrste celo pomnožile, mesto, da bi se skrčile. To je povzročilo pomanjkanje dela v drugih poklicih. Kjer je v debelih letih stal samo eden naših, stoji sedaj navadno trije in vsi trije ne zaslužijo niti tretjine tistega, kar je včasih samo eden. Povem, da stradamo. Naše družine so lačne in srečen je med nami kdo, ki ima spretno ženo, da zasluži kot postrežnica po raznih družinah. Vsaj za kosilo je. Kar možje zaslužimo, ni niti za večerjo. Včasih smo bili gospodje in smo si mogli privoščiti malico v gostilni, dandanes ali vidite koga kje? Nekoliko imamo še ponosa in se ne postavimo v vrsto pred mestni socialni urad kakor brezposelni, toda če bo šlo še tako dalje, nam ne bo ostalo drugega.

Najprej nas je uničil telefon. Odkar so v mestu dobre telefonske zveze, ne zaslužimo skoraj nič s prenašanjem pisem. Napitnine so sedaj za tako stvar tako malen-

kostne, da bi se nam kmalu več ne splačalo. Potem nas je uničil avtobusni promet. V okolice sploh ne nosimo več, še manj pa vozimo kdaj. Nato so prišli avtotaksiji in nam odzrli velik del zaslužka. Zboljšanje tramvajskega prometa nam je tudi veliko vzelo. K vsemu pa je prišla še kriza in tako smo postali skoraj nepotreben stan v mestu. In vendar hočemo tudi mi živeti.

Včasih smo kaj zaslužili pri pogrebi, pri ženitovanjih, kdo se nas danes spomni, da bi nas poklical pomagat. Mestni pogrebni zavod ima dovolj svojih ljudi in nas potrebuje le redko. V »Slovene« imate anketo, kakor spravili ljudi do kruha. Mestna občina bi napravila za nas dobro delo, ako bi pogrebe prepustila nam, da bi samo mi bili mrliški varuhi in urejevalci pogrebov, saj mestni ljudje imajo drugega dela dovolj in mestni pogrebni zavod dosti zasluži že z vozovi in drugim, česar mi k pogrebu ne moremo preskrbeti.

Tudi s selitvami ni danes nič. Okoli prvega, ko so se ljudje selili, smo kaj prida zaslužili. Danes ti po navadi stranka najame tovorni avto in za kovača nekaj brezposelnih delavcev, pa je selitev v redu. Na vsak način bi bilo treba naš stan zaščititi in bi nam morale oblasti vrniti naše delo in naše pravice, ki smo jih imeli včasih. Vemo, da tistih lepih časov, kakor so bili nekoč, ne bo nikoli več, toda nekoliko pravice do življenja pa le moramo imeti!

KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes ob 8:
Velika kneginja Aleksandra — Marija Jerica in Volkovi na Preriji — Georg O'Brien

polovica pa naj se odpiše na njegovem dolgu v Mestni hranilnici. Zadevo ima v rokah gradbeni osek mestne občine, ki se v tej zadevi še ni posvetoval. Sklepi gradbenega odseka bodo predloženi finančnemu odseku in končno občinskemu svetu.

Ugodna ponudba mestnim uslužbenecem. Trgovsko bolnišnico in podporno društvo je stavilo te dni bolniški blagajni mestnih uslužbencev zelo ugodno ponudbo. Društvo namreč ponuja za primer boleznih oskrbo v Slajmarjevem domu za vsakogar, ki bi poleg prispevkov za bolniško blagajno doplačeval še po 10 Din mesečno za društvo. Bolniška blagajna sedaj plačuje po 95 Din za

Mariborske vesti:

Novo cestne zveze

Tri važna cestno-prometna vprašanja bodo rešena v Mariboru v bližnji bodočnosti: končna uredba stika med Strossmajerjevo in Smetanovo ulico, vprašanje Turkove hiše in regulacije Pobreške ceste ter podaljšek Kacijanarjeve ulice do tekstilnih tovarn v Melju. Križišče Smetanove in Strossmajerjeve zapira se vedno Schmidererjeva hiša. S podiranjem zapreke se bo pričelo v najkrajšem času. Mestni delavci so že pričeli z odvažanjem zemlje in gruša, ki je nakopičeno za hišo. Smetanova ulica bo urejena še tekom letošnje pomladi. Še važnejše je vprašanje regulacije Pobreške ceste, oziroma porušnja Turkove hiše, ki se vleče že par let. Pogajanja med občino in hišnim lastnikom so sedaj že tik pred zaključkom. Lastnik je svoječasno zahteval, da se mu poslopje na Pobreški cesti zamejaja z drugim stanovanj-

Mariborski upokojenci. Društvo državnih upokojencev je imelo občni zbor v Narodnem domu. Vodil ga je zaslužni predsednik svetnik dr. Kronvogel, poročala sta pa poleg predsednika še tajnik Ogorelec in blagajnik Purkhard. Društvo državnih upokojencev v Mariboru se je lani osamosvojilo ter se je po reorganizaciji zelo uspešno razvijalo. Pristopili so k njemu tudi upokojenci iz drugih krajev Stajerske, tako iz Slovenjgradca, Ptuj, Slovenske Bistrice, Celja, Ljutomera, St. Ilje, Soštanja in Ruš. Vseh članov šteje društvo 858. Zanimiva je razdelitev na stroke: 197 je profesorjev in učiteljev, 121 državnih upravnih uradnikov, 112 od železnice, 108 od vojske in mornarice, 98 iz finančne službe, 80 sodniških in sodnih upokojencev, 67 poštarjev, 58 orožnikov, 17 pa iz drugih panog državne službe. Društvena uprava se je zelo trudila ter mnogo-

občudoval, kako je inteligenca v tem nerodna in nerazsodna, da ne zna s preprostim človekom govoriti tako, da bi ga mogel popolnoma razumeti. Saj bi mu morala vendar zdrava pamet povedati: tega in tega neuk človek ne more umeti, kaj mu boš torej govoril v jeziku, ki ga ne razume! Saj jezik je za to, da se razumemo, ne da svojo nečestot razkazujemo. Zadnja leta pa opažam, kako naši večinoma preprostemu ljudstvu namenjeni listi, posebej še nabožni, te dobre ljudi mučijo z nepotrebnimi tujkami. Ali ni nespametno v takih listih pisati o »problemih« o »avtonomnih organizacijah«, o »etičnih vrednotah«, o »življenjskem standardu«? Lepo vas prosim, kaj pa mislite! Take besede so kakor neuzžitni pesek med žitnim zrnem. Da vam tega pamet ne pove! Z otrokom govori otroško, s preprostim preprosto, z učenim pa o etičnih vrednotah in življenjskem standardu. Saj se da vse to slovensko povedati, samo znati je treba slovensko! In kdor javno piše, bi že moral znati! Če se pa kdaj kakje tujkje res ni mogoče ogniti, jo je pa treba pojasniti. Edini dr. Gosar je storil tako, ko je enkrat v Mohorjevem kolektarju v oklepaju vsako tujkjo pomenil, ki se je obraniti ni mogel. Le na ta način se ljudje tudi polagoma na tujkje privadijo, drugače se ne morejo. Seveda le toliko, v kolikor je potrebno.

Težko sem se pripravil k temule pisanju, ker imam drugega dela dosti. Le sila me je prignala, ker je težko: ljubiti lep naraven domač jezik, zraven pa mirno gledati, kako se po eni strani pači, po drugi brez potrebe umetniči. Zato še enkrat prosim poklene možje: Skrbite za lepoto slovenskega jezika! Jaz sem Vam le pot pokazal.

Številke tudi varajol! Potrebno je znati štítani! V znamenitem kopališču Nauheim je v litru vode 33 gr mineralov. Od tega je 27 gr kuhinjske soli. Vseh ostalih mineralov je samo 6 gr. V Radenci pride na 8 1/2 gr samo 1/2 gr kuhinjske soli. Kaj je močnejše? V Radenci vodah in prostih mineralov (kuhinjske, grenke soli i. t. d.), nego so sami važni za zdravje. Zato so tudi Radenske vode bolj zdravilne in bolj pitne kot druge. Če po par dnevih rednega pitja opažate velike spremembe na sebi in seči.

vsakega bolnika za oskrbljeni dan v Slajmarjevem domu, v bolnišnici pa v drugem razredu 70 Din in v III. razredu po 25 Din. Bolniška blagajna bi bila na ta način precej razbremenjena, obenem pa bi imeli mestni uslužbeni v Slajmarjevem domu v primeru boleznih mnogo boljše oskrbo, kakor jo uživajo običajno dosedaj. Kakor čujemo, vlada med mestnimi uslužbeni za to ponudbo veliko zanimanje ter je pričakovati, da se jih bo oglasilo precej. Na kakšen skupen vstop mestnih uslužbencev in celotne bolniške blagajne v Trgovsko bolnišnico in podporno društvo pa seveda ni misliti.

»Triglavl« razpuščen. Pravkar izišli »Akademski glas« poroča, da je Jug. akad. društvo »Triglavl« oblastveno razpuščen. Motiv razpusta nam niso znani.

Surov napad z nožem. Včeraj popoldne je šel 23-letni Avgust Zupce, trgovski sluga pri tvrdki Anton Legat z vozičkom na tovorni kolodvor po dva sodčka vina. Na tovrnem kolodvoru in okoli se radi zbirajo takozvani »štokglazarji«, ki čakajo na slučajen zaslužek z nakladanjem in nekateri tudi na priliko, kje bi se dalo kaj zmakniti. Med temi in trgovskimi slugami, ki sami nakladajo na svoje vozičke ter ne dajo tem nič zaslužiti, vlada staro sovraštvo. Tako je prišlo tudi včeraj do spora med Zupcem in enim teh »štokglazarjev«. Potepuh je pograbil nož in z vso silo sugal z njim Zupca v trebuh. Zupce se je zgrudil ves okrvavljen na tla. S kolodvora so poklicali reševalni avto, ki je nevarno ranjenega Zupca prepeljal v bolnišnico. Potepuh, ki je ranil Zupca, je po dejanju pobegnil, vendar pa je znan in so njegovi tovariši že povedali policiji, kdo je bil.

Srajce modne in sportne, kravate, naramnice, žepne robce, rokavice in nogavice, kupite najbolje pri Miloš Karničnik, Stari trg 8.

Zveza gospodinj opozarja, da se bo v njenih prostorih Breg št. 8 jutri ob 16 predvajalo nazorno pranje po najboljšem načinu. — Predvajalo se bo tudi pranje s Schichtovim Radionom, Vabljeni vse gospodinjje. Vstop prost!

skim objektom v mestu. V nevarnosti je bilo radi te njegove zahteve Marijanišče, ker bi potem mestna hiša v Gregorčičevi 18., v kateri se nahaja zavetišče služkinj, prešla v zasebno last. Sedaj pa je g. Turk odstopil od svoje zahteve ter so se pogajanja pričela na drugi bazi. — Za meljsko predmestje je velike važnosti nameravana otvoritev Kacijanarjeve ulice v onem delu, ki gre med vojašnico Kralja Aleksandra ter uradnim poslopjem vojnega okrožja. Ta del ceste je bil doslej zagrajen ter se je uporabljal kot vojašniško dvorišče. S podaljškom Kacijanarjeve ulice dobe tekstilne tovarne v Melju novo dovozno zvezo v smeri proti mestu. Glede otvoritve Kacijanarjeve ulice se še vršijo pogajanja med vojaško upravo in občino. Občina bo v nadomestek uredila Žitno ulico za topniško vojašnico.

kaj storila za svoje člane. Važno je bilo zlasti delovanje propagandnega odseka, ki je priboril upokojencem razne ugodnosti, ter pravnega odseka, ki se je pečal z vprašanjem prejemkov staropokojencev ter polovično vožnjo za upokojence na železnicah. Društvo je bilo tudi v stalnem stiku z drugimi upokojeniškimi organizacijami v vseh delih države ter se je udeleževalo važnih skupnih aktov po svojih delegatih. Podprlo je tudi z denarnimi podporami najbednejše člane. Pri volitvah je bil izvoljen zopet dosedanji odbor z dr. Kronvoglom kot predsednikom, le dosedanji blagajnik Purkhard ni sprejel novotne funkcije ter je bil izvoljen za blagajnika g. Koudelka.

Novo vodstvo rezervnih častnikov. Odbor Društva rezervnih častnikov, pododbor Maribor, se je na svoji prvi seji naslednje konstituiral: Predsednik prof. Škof, podpredsednik odvetnik dr. Kapus, tajnik Korber, blagajnik Lušin. Predsednik nadzorstva ravnatelj Barle, podpredsednik vodja mestnega konsr. urada Kramberger. Dosedanji mnogoletni predsednik Perhavec ni hotel več sprejeti predsedniške funkcije radi preobremenjenosti z drugimi posli.

Delodajalec sporoča mariborska ekspozičura OUDZ: Pri posameznih obratih se je uvedla praksa, da se za vsak bolezenski slučaj kliče telefonično rešilna postaja na račun mariborske ekspozičure OUDZ, da odpremi bolnika v bolnišnico. Ta praksa naj se v bodoče spremeniti v toliko, da se kliče rešilna postaja samo v slučajih, kjer je potrebna strokovna odprema bolnika, v vseh ostalih pa se je posluževati le izvoščkov. Telefonično se lahko kliče v vseh primerih Velika kavarna telef. 20—26, ki bo izvoščka avizirala. Avtotaksiji ne pridejo v poštev. Urad bo odslej priznal prevozne stroške samo v višini izvoščkovne tarife, stroške rešilne postaje pa samo v slučajih, kjer se bo zdravniško ugotovilo, da je bila strokovna odprema bolnika res potrebna.

Smrtna kosa. V Wildenrainerjevi ulici 15. je umrl Ivan Poseb, poštni poduradnik v p. in dolgoletni garderobar Narodnega gledališča. Naj počiva v miru.

Mestna podjetja so se preselila. V četrtek se je preselila pisarna MP iz začasnih prostorov v posvetovalnici Mestne hranilnice v nove pisarniške prostore v prvem nadstropju hranilnišnega poslopja. Pisarne MP se sedaj opremljajo.

Za brata napravil izpit. Zanimiva in vesela zgodba se je obravnavala včeraj pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča. Na zatožni klopi je sedela bratovska

dvojica, 28 letni posestnik Albert Lenarčič iz Markovcev ter njegov 25 letni brat Ludvik. Albert Lenarčič je namreč v smislu naredb obtožen obtožen, da je šel v Ludvikovem imenu k banjski upravi v Ljubljani delat izpit za strojnika pri parnih strojih ter izpit tudi napravil. Soobtožen pa je tudi Ludvik radi nagovarjanja brata h kaznivemu dejanju. Obsojena sta bila oba na mesec dni zapora, pogojno za dobo 2 let.

Ribe in žabe. Včerajšnji ribji trg je bil dobro založen. Cena ribjih in žabjih dobrot pa je bila dokaj slaba. Sardel je bilo 20 kg po 20 Din, acal 10 kg po 28, kalamaj 15 kg po 32, bob 20 kg po 26 in molli 20 kg po 32 Din. Sladkovodne ribe: živi karpi 25 kg po 16, somiči 15 kg po 12 in belice 30 kg po 9 Din. Raki 15 kg po 32 Din, venec žabjih krakov, ki so se včeraj prvič pojavili na trgu, po 3 Din.

Veja se je prepozno vrgala. Pred mesecem dni in sicer 21. februarja je odšel od doma iz Wolfove ulice 1. 58 letni delavec Jožef Jerčič. Rekel je, da gre iskat dela. Sedaj pa je prišla iz Bresternece vest, da so ga našli v bližnjem gozdu mrtvega. Truplo je ležalo na tleh z zadrgnjenim hlačnim jermenom okoli vratu, jermen pa je bil privezan za odtrgano suho borovo vejo. Na podlagi tega položaja se je ugotovilo, da je šel Jerčič prostovoljno v smrt. Obesil se je na borovec, privezal pa je hlačni jermen na suho vejo, ki se je pod težo telesa utrgala, toda očitno prepozno, ko je že nastopila smrt. V žepu so našli delavsko knjižico ter kosce subega kruha, ki so pričali, da ni nikjer našel zaželjenega dela ter je moral po hišah heračiti za živež.

Nož v trebuhu. Iz Pragerskega so pripeljali v mariborsko bolnišnico 23 letnega posestnikovega sina Franca Miklavčiča z razparanim trebuhom. Postal je žrtev napada od strani še neizsledenih storilcev, ki so navallili nanj v temni noči.

Konjersko društvo opozarja lastnike sportnih kobil ameriške pasme, da ima mesar in hišni posestnik Vincenc Pirš v Vetrinjski ulici licenciranega žrebca ameriške pasme »Corragio«, katerega rekord znaša 1:24:6. dobitkov pa ima nad 500.000 Din.

Nočno lekarniško službo vrši v prihodnjem tednu od 25—31. marca lekarna Maver »Pri Zamorecu« v Gosposki ulici.

Celje

Za »Materinsko proslavo«, ki jo priredi jutri, v nedeljo popoldne DMK v veliki dvorani Ljudske posojilnice ob pol 4 pop., vlada v vseh krogih veliko zanimanje. Na programu so pevске, orkestralne točke, govor o materi, rajanje in »Živa beseda o materinem trpljenju«. Ker je prireditev zvezana z velikimi stroški, zato se bo pobirala prostovoljna vstopnina.

Savinjska podružnica TK Skale je z izvolitvijo novega odbora prenesla svoj sedež iz Mozirja v Celje. V novem odboru so: načelnik: g. Šmigovec Ivan, namestnik: g. Kozina Franc; tajnik: g. Šolinc Joško; blagajnik: gđd. Horvat Slavka; gospodar: g. Kocmur Tine, vsi iz Celja; v nadzornem odboru sta g. inž. Žumer Alojzij, Nazarje, in g. Prisanl Jože, Črna.

Umrla sta v javni bolnišnici Tevčič Rudolf, 35 letni uradnik iz Celja, in Mlakar Jurij, 60 let, iz Vitana. N. v m. p.

Ženska zlata zapustnica, vredna 300 Din, je bila pozabljena že meseca decembra lanskega leta v neki celjski drogeriji. Dobi se pri predstojstvu mestne policije v Celju.

Izpraznjenje greznikič jam. Opozorjamo hišne posestnike na tozadevni razglas mestnega načelstva, ki je nabit na uradni deski mestnega načelstva.

Lastnikom motornih vozil. Lastniki motornih vozil se opozarjajo, da zamenjajo še v teku tega meseca evidenčne tablice in sicer pri predstojstvu mestne policije za mesto Celje in pri okrajnem načelstvu v priliciu za celjski okraj.

Dumping v Celju. Tvrška Pšeničnik, Celje, Kralja Petra cesta 5, prodaja od dne 24. t. m. naprej moderno, trpežno, čisto volneno blago za damске obleke globoko izpod dnevne cene, meter po Din 29.

Zanesljivo kaljiva semena, vrtna in poljska, pri tvrdki Anton Fazarinc, Celje.

Ptuj

Duhovne vesti. Zupnik pri Sv. Vidu, pater Gabriel Cevc, odhaja na bolezenski dopust ter ga bo začasno nadomestoval pater Konstantin Ocsopek iz Ptuj. Želimo, da bi g. zupnik kmalu okreval.

Združenje trgovcev za mesto Ptuj in Breg je imelo preteklo soboto svoj redni občni zbor z obširnimi dnevnim redom. Zbor je vodil predsednik Združenja Franc Lenart, ki je poročal o delovanju uprave v preteklem letu. Med drugim je omenil, da slavi Združenje 50 letnico svojega obstoja v letu 1935. Nadalje je posneti iz tajnikovega poročila, da šteje združenje 167 članov, 137 trgovskih pomočnikov in 34 vajencev. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je imelo Združenje v preteklem letu 29.565 Din dohodkov in 26.749 Din izdatkov, saldo koncem leta je znašal 40.138 Din, skupno premoženje pa 53.356 Din. Proračun za tekoče leto predvideva 12.390 Din dohodkov in 32.018 Din izdatkov. Primanjklaj se bo kril z znatno povišano članarino. Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem dosedanji odbor.

Trbovlje

»Čudno predavanje« bi naj bilo prejšnje nedeljo v Društvenem domu — po mnenju dopisnika Del. politike. Iz dopisa pa je jasno, da mož sploh navzoč ni bil. Zato fantazira in je vsled tega lahko napisal takšno kolobocijo. Predavanja ni privedila »proslula katoliška akcija«, ampak JSZ, v katere glasilo je bil v zadnji številki priobčen kot uvodnik cel govor g. predavatelja. Tam ga preberite gđ. sodrugih Videli boste, da je bilo jedro govora izvažanje marksističnih nauk v Rusiji — po sovjetskih virih. Iz njih je jasno, da kar doberga uvajajo v Rusiji, ni po Marksovih načelih, ampak povzeto iz krščanstva, kar pa je trdega in slabega tam, pa je izvajanje brezbožnega marksizma. Ta dejstva potrjujejo sovjetski podatki, zato ne more biti kriv tega g. predavatelj Terseslav. Če se je govornik v mali opombi spomnil tudi tudi evropskih marksističnih voditeljev, ki so med vojsko glasovali za vojaške kredite, po vojski imeli odločilno moč v večini evropskih držav — a tega niso porabili v prid proletariata, ampak v glavnem za ustvarjanje dobrih služb raznim soc. tajnikom in voditeljem, so to dejstva, drugačna ko po židovsko liberalnih listih posnete laži o blagoslovljanju orožja.

Malo več stvarnosti in mirnih živcev bi pričakovali od gđ. socialistov. Drugič pa naj pride vsaj dopisnik poslušat nad vse zanimava predavanja o Rusiji, ki bodo še sledila.

LJUTOMERSKA IN RADGONSKA
VINA
v sodih in steklenicah
ter svoj priitubljani
SEKT nudi
Vinogradiško veleposestvo
in vinske kleti
CLOTAR BOUVIER v GOR. RADGONI
Zastopnik: **KAREL FAVAI**,
Ljubljana, Celovška cesta 44, istotam
ZALOŽNA KLET IN BUFFET

ali »prav prav«? Vidite, da ne gre, da moramo pri »pravno ostati!« Manjkati je italijanska; a ker je od nekaj splošno v navadi, je postala domačinka, kakor so postali naši domačini oni Italijani, ki so se pred mnogimi desetletji pri nas naselili. Nemško pa je, kakor pišejo in govorijo šele nekaj časa; manjka mi kruh, obleka, denar. Slovensko: manjka mi kruha, obleke, denarja. — Iz ravnokar navedenega razloga bi bil jaz tudi želel, da bi bili ostali pri stari »postavki«, pa so namesto nje uvedli novi »zakone«, ki pa pomeni že nekaj drugega. Pa mi poslovenite »Ehegesetze! Zakonski zakon!« Jezik je za to, da se lažje razumemo, ne da se mešamo. Če imajo drugi Slovani za Gesetz »zakone«, imajo pa tudi za sveti zakon drug izraz. Ako ima beseda »sveti« dvojčen ali celo trojen pomen, ne moremo za to, ker je bilo od nekaj tako. Novih dvoimnih besedi pa nikar uvajati! Starodavna »postava« je slovenskemu ušesu še vedno desetkrat ljubša, kakor novopečeni »izvleček«. Če celo vrli Čeh nemškvti musi, potem tudi pri nas ni treba pretiranega purizma. Saj ima vsak jezik v sebi tuje elemente. Nemci imajo mnogo francoskih besedi, ki jih trpijo, a novih ne uvajajo. Udomačene »tjuke« rabiti je naravno; nove skovane brez potrebe uvajati je prisiljeno. In najlepše je naravno. Zato jaz tudi raje berem kakor čitam, ker je bolj domače.

Se eno stvar je treba odločno grajati. Da se v spisih in listih, namenjenih inteligenci, ni mogoče ogibati tujk, to je jasno. A več jih tudi ni treba, kakor jih je res treba. Kdo bi hodil po vile in grablje k sosedu na posodo, če jih ima doma sam?! Desetkrat bolj napačno in nespametno pa je, v nerazumljivih tujkah govoriti in pisati preprostem ljudstvu. Velikokrat sem že

Vlomi na deželi se množe

Vlom v Trsteniku

Trstenik, 22. marca.

Davi ob 3.30 so vlomili pri cerkvniku Roglju Antonu, ki ima malo trgovino, s katero preživlja svojo družino. Zlikovci so skušali priti v trgovino pri zadnjem oknu, pred katerim so z drogom izrgali mrežo in vlomili okno. Ker pa je bilo okno zastavljeno s omarami, so se lotili drugega okna ob potu, vdrli in odnesli raznega blaga v vrednosti do 2500 Din in v gotovini kakih 100 Din. Mežnarjev sin, ki je spal nad prodajalno, se je zbudil in šel klicati očeta, nakar so tatovi izginili, ne da bi bili mogli dokončati svoje delo. Zdi se, da niso bili domačini, ampak od drugod, in da so morali imeti pomočnike, ker so odnesli tudi lonec masti, težak 20 kg.

Po stopinjah je spoznati moškega in žensko. Upamo, da bodo orožniki prišli na sled zlikovcem. Žal je orožniška postaja pri nas tako zelo oddaljena in ni nujno želimo, da bi že na Golniku prišli do svoje orožniške postaje.

Dva vloma na Ježici

Ježica, 23. marca.

Prejšnjo noč sta bila na Ježici izvršena dva vloma. Vlomljeno je bilo v gostilni pri »Alešu« in pri »Angelci«. Oba vloma sta bila izvršena med 1 in 2 jutraj. Vlomilci so menda najprej zastavili pri »Alešu«. Tu so prišli s ceste skozi mala vrtna vratica ter se spretno lotili železa v oknu. Morali so delati zelo tiho, ker imajo Aleševi na dvorišču hudega psa čuvaja, ki pa ni dal od sebe nobenega glasu. Imeli so s seboj posebno pripravo, s katero so brez truda razširili rešetko ter si s tem pripravili pot v zadno gostilniško sobo. Iz te sobe so hoteli v sosednjo gostilniško sobo, odtod pa skozi okno v malo sobo in v kuhinjo. Z vitrihom so sicer že odprli vrata v gostilniško sobo, toda naprej v malo sobo skozi okno si najbrž niso upali, ker je tam tik pod oknom spal domači Tone. Tega so se svedrovci seveda ustrašili ter so zato brez plena odšli.

Večjo srečo so imeli pri »Angelci«. Tu so vdrli v hišo kar pri glavnih vratih, ki so jih odprli z vitrihom. Tudi pri »Angelci« imajo psa čuvaja, ki se vsako noč nemoteno spreha po hiši od enoga konca do drugega. Izvabili so psa v točilnico in ga tja zaprli. Še prej so z vrečo otrobov zaslonili vrata, ki vodijo iz spodnjih prostorov v gornjo spalnico, kjer sta gospodar in gospodinja mirno spala. V trgovini so pobrali veliko množino kave, rozin, toaletnega mila, raznih dišav, celo zalogo tobaka, cigaret in vžigalce. Vse to so nabasali v dve vreči ter s plenom mirno odšli. Hoteli so vdreti še v srambo, pa niso mogli. Kuhinjska vrata se namreč trdo zapirajo in bi bil nastal prevelik šum, če bi jih bilo s silo odpirali. Denarja pa niso našli, ker ga gospodinja vsak večer spravi na varno. Vendar so samo v blagu napravili nad 3000 Din škodo.

Včeraj so črnuški orožniki ves dan preiskovali. Aretirani je bil neki mlad fant, ki pa najbrž ne bo imel nobene zveze z vlomoma, ker je še popolnoma domač, vloma pa sta bila izvršena pozneje. Orožniki so primerjali fantove čevlje s stopinjami pod Aleševim oknom; zaradi velike podobnosti so fanta aretirali.

Preprečen vlom v kamniško župnišče

Kamnik, 23. marca.

Pred kratkim so neznanj vlomilci poizkušali vdreti v župnišče v Mengšu, v noči od četrta na petek pa so obiskali kamniško župnišče. Preplezali so visoko zidano ograjo od vzhodne strani, prislonili k podstrešnemu oknu veliko lestev in vdrli v podstrešje. Po vseh znakih bi sklepali, da so vlomilci prišli na vrt še pred polnočjo. Ker pa so videli, da gori v sobi g. dekana še luč, so počakali, da je postalo v župnišču vse mirno. G. dekan je postal ob nenavadnem ropotu v podstrešju pozoren in je poklical hlapca. Tatovi so žuli glasove in so naglo pobegnili pustivši lestvo prislonjeno na zid.

Kakor vse kaže, je na delu organizirana družba, ki uprizarja razne vlome v kamniškem okraju. Sodijo, da prihajajo od bogveod od časa do časa tudi v Kamnik na obisk. V zadnjem mesecu je bilo pri nas že pet poizkušanih vlovov. K sreči pa so v vseh slučajih lastniki prepodili nezaželene goste, le v trgovini na Štuni se jim je posrečilo odnesti iz blagajne nekaj drobiža.

Zaradi povečanega obsega kamniške mestne občine bi bilo nujno potrebno, da bi imeli v Kamniku še enega stražnika. To je ugotovil v proračunski seji tudi občinski odbor, ki je poudarjal, da se je območje mestne straže zelo povečalo in da dva stražnika za Kamnik ne zadostujeta. Zaradi varčnosti pa je občinski odbor ostal še pri starem in je poleg tega še sklenil zmanjšati stražniku dohodke. Sklep sledi gotovo iz ločnega zaključka: čim več ima kdo dela, tem manj ima časa za zapravljane denarja.

Požari v pljuški okolici

Pljuč, 23. marca.

Radi neprestanih požarov na Dravskem polju, je naše ljudstvo že obupano. Požari se vrstijo drug za drugim. Vse povzroča zlobna roka, ne da bi bilo mogoče priti zločinca na sled. Pred dnevi je začelo goriti pri kovaškem mojstru Martinu Ribiču v Vurbergu na še nepojasnjen način. Brezdvomno je požar povzročila tudi tu zlobna roka. Goriti je začelo v listnjaku, ki je zgorel s svinjami vred do tal. K sreči so sosedje oženj opazili in ga pogasili, predno se je razširil na druga poslopja. Škoda znaša 6000 Din.

Velik požar bi bil kmalu nastal pri Svetem Mar-u pri Ptujju, pri posestniku Pavlu Klincu. Le srečnemu naključju je pripisati, da je bil zaneten požar preprečen. Na podstrij se imevanega posestnika je namreč nekdo nanosil kup cunj in jih zažgal. Dim, ki se je valil iz podstrešja, je opazil Klinc, ki je bil slučajno doma. Skočil je na podstrešje, kjer je našel kup gorečih cunj tik slamnate strehe. Prišel je ravno v trenutek, ko so plameni dosegli že streho. Neustrašeno in v veliki nevarnosti je porinil kup gorečih cunj od strehe in jih tepal z nogami, tako da je zadušil plamen. Na njegove klice je prihitel njegov sin s skafof vode, nakar sta šele s skupnimi močmi oženj pogasila. S tem junaškim delom sta preprečila velik požar, ki bi bil lahko postal usoden za vsa vas, ker so hiše tankaj oddaljene druga od druge le 10-15 korakov in so vse krite s slamo. Orožniki so ugotovili, da je bil oženj podtaknjen od zlobne roke. Storilcu so že na sledu.

Adresar industrije, obrti, trgovine, bankarstva, zadržištva in drugih ustanov ter tuskoprometnih industrij, ki ga je pravkar zelo pregledno urejenega za dravsko banovino izdal Jugoslovanski industrijski gospodarski kompas, se naroča pisмено pri redakciji: Jugoslovanski industrijski gospodarski kompas, Ljubljana-Moste, Pohlina 3. — Cena 120 Din.

šča, Marija darovana, Marija molči, Marija molči, Rojstvo malega Jezusa, Tvoj Jezus je zaspal, in če se zbudi?, Jezuček Ti vse zaupa, Mati kraljica, Anđeli dvigajo Marijo iz groba, so pravi biseri, ki so skrbno izdelani. Znana je, da ni o nobenem svetem liku tako težko pisati kakor o liku Matere in Device, najpopolnejšega človeškega stvora, ki je rodil sinu Božjemu, in da je življenje tega lika tako v svojih nadnaravnih in naravnih izvorih kakor po svojem poteku gotovo skrivnostno vsih skrivnosti, ki se najintimnejše dotika z božanskim skrivnostjo samo. Zato je pisati o njem najtežja naloga za um in pero zemljana in pisatelji dr. Roman Tominec zasluži toplo priznanje za teh stoedvajset strani, na katerih nam je življenje navzvišene, neje žene približal do tenkočutnega umevanja, kakor nam ga more posredovati samo resničen pesnik, ki obenem gleda realno življenje v vseh njegovih vsakdanjih podrobnostih in nam zna naše veselje, naše skrbi in naše probleme osvetljevati v luči Božje in Marijine popolnosti. Knjižica, ki se more meriti z najboljšimi proizvodi moderne tiskarske umetnosti, je silno poceni: 30 Din in bo zato gotovo dosegla svoj namen: da poje čast in lepoto Marije v premožnih njenih častivcih po slovenski zemlji. F. T.

Mladina in Cankar

V ponedeljek zvečer bodo nastopili v Narodnem gledališču ljubljanski učiteljski čeniki s Cankarjevo »Lepo Vido«. Ni to prvi primer idealnega slovenskega dijaštva našibo iz ljubljanske klasične gimnazije ali državne učiteljske, ki kaže posebno vno za Cankarjeva dramska dela. To moramo omeniti s posebnim priznanjem, ker se zdi, da ima doraščajoča mladina mnogo več ljubezni in umevanja za domača dela, zlasti ona, v katerih je zajeta vsa problematika našega naroda (in vprav v Cankarjevih delih je ta najres-

Koledar
Sobota, 24. marca: Gabriel, nadangel; Simeon.

Osebnosti

Izpät so napravili za čin rez. san pod-poročnika mornarice rez. mornariški kaplar dr. Rudolf Leskovar; za čin rez. inž. podporočnika podnarednik dijak tehnik Karlo Tolnauer; za čin rez. san. majorja rez. san. kap. I. razr. dr. Veselin Krajčič; za čin akt. lekarniškega kap. II. razreda poročnik Milan Krnjic; za čin akt. san. kap. II. razr. poročnika dr. Feodor Jakunin in dr. Modrko Muntner; za čin akt. konjeniškega kap. II. razr. poročnik Juro Remenar; za čin akt. topniškega kap. II. razr. poročniki Jo-žef Golc, Rudolf Vajs, Božidar Sekulič, Slavko Andre, Vilim Ogorelec in Branko Pečar in za čin akt. peh. kap. II. razr. poročniki Nino Brnetič, Edvard Fulgozi, Branko Sorak, Marko Lisnjak, Zvonimir Han, Vitomir Terzin, Boris Ivanec in Mirko Sušmelj.

Ostale vesti

Danes ali jutri vam pride prav to-le obvestilo: Kdor išče vajenca za trgovino ali obrt, kdor bi sprejel iz usmiljenja kakega siromašnega otroka v začasno oskrbo ali za svojega, kdor išče pastirja ali pesnjuno, ali nudi kakršnokoli namočeno za moške ali ženske, za daljšo ali krajšo dobo, kakor tudi vsakdo, ki si v svoji težavi sam ne more ali zna pomagati in vsakdo, ki je pripravljen ob prostem času delovati za »lno božije« (po navodilih društva) bodisi v mestu ali na de-želi, v korist trpečega bližnjega, naj sporoči po dopisnici svoj naslov na: Dobrodelno društvo »Varstvo« v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 17.

V Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine št. 23 od 21. t. m. je objavljena »Naredba o izpremembah in dopolnitvah v uredbi o specialnih dokladah v denariu in naravi za držav. uslužbenec kazenskih in podobnih zavodov«, dalje »Izpremembe in dopolnitve v pravilih o opravljanju završnih izpitov na umetniških šolah«, »Odlomba o uporabi terjatev inozemcev iz vnovčite kuponov in vrednostnih papirjev«, »Odlomba o uvedbi novih meničnih golic« in »Objave banske uprave o po-biranju občinskih trošarin«.

Pri trdovratnem zaprtju, napetosti v telesu, preobilici želodčne kisline, glavobolu, razdraženosti, tesnobi, splošnem slabopočutju in utrujenosti pospeši naravna »Franz-Josef« grenčica brez napora in bolečin lahko izprazni črev vseh neob-avljanih ostankov in v mnogih slučajih obvaruje pred vnetjem slepiča — Naj-odličnejši zdravnik stoletja so vporabljali »Franz-Josef« vodo z najboljšim uspehom pri moških, ženskah in tudi otrocih.

V prilogi Službenih novin št. 66 je ob-javljena »Naredba, s katero se izpreminja in dopolnjuje naredba o spojitvi občin v dravski banovini z dne 8. septembra 1933, ter določajo občinam v dravski banovini sedeži«.

Birmovanje za letošnje leto je razgla-šeno. Za to priliko priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani sledeče: slika prevz. skofa dr. Rožmana (velikost 39 krat 29 cm — fotografija) 50 Din; tiskovnice: Vizitacijsko po-ročilo, komad 3 Din; Katehetsko poročilo, pola 1 Din; Zapisnik cerkvenih govorov, pola 75 par; Liber confirmatorum, pola 150 Din; birmanski listki, 100 komadov 10 Din.

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgadi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdra-ženih čreves, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica od-prto telo in olajša krvni obtok

Pozor! Različne ostanke raznovrstne-ga blaga, jako ugodno lahko kupite v novem Bazarju Ivanka Strukelj, Ljubljana, Kopi-tarjeva 1.

Za svoj denar kupujte prvorazredno blago! Vedno in povsod zahtevajte Radensko Slatino!

Svet pridobiti zamerejo samo dobre stva-ri. K takim dobrim stvarim se prištevajo tudi že nad 30 let poznane Bayer-Aspirin tablete in sicer samo radi tega, ker to zdravilno sred-stvo še ni nikdar odpovedalo pri nobenem pre-hladu, glavno in zobobolu.

Za zdravje deteta je velike važnosti, kakšno obutev nosi. Mnogo otrok hitro razgzi pete. Kriva hoja je nevarna za nežne otroške členke. Najboljša zaščita proti temu so Palma gumi podpetniki. Palma gumi peta varuje živ-ce in mišičevje. Palma gumi podpetniki so po-leg tega izvauredno trpežni in poceni.

ničneje pozajeta in najgloblje oblikovana), kakor naša poklicna gledališča.

Trodejanska dramska pesnitev »Lepa Vida«, ki jo je Ivan Cankar posnel po enako imenovani narodni pesmi, je simbol večne lepote, vere in upa v srečo, po kateri hrepeni sleherni človek. Lepa Vida je privid resnične sreče, katero iščejo ljudje vse življenja, a jo najdejo nekateri šele ob uri smrti. Tri dejanja imajo tri svetove, iz vseh, ki so zaključeni v eno celoto, pa veje dih Lepe Vide, ki pomirja po sreči hrepenče ljudi. »Lepa Vida« je v osnovi lirski pesnitev, ki nima dramskega razgi-ba, zato je izredno težko vzprijorljiva. To je čudo-vito lepa knjižica, ki jo človek le v tihoi svoje duše do dna doživlja, gledališki oder pa je ne bo mogel nikoli do zadnjih odtenkov prikazati. V tem delu je Cankar združil dvoje svojih osrednjih misli, ki prevetava vsa njegova dela: hrepenenje kot gonil-na sila življenja, na drugi strani pa tragično raz-merje med vzorom in resničnim življenjem. Ljub-ljansko gledališče je dvakrat dajalo »Lepo Vido«. Prvič za življenja Cankarjevega (leta 1912), drugič pa 1928. leta. Vendar ni nobenkrat izrazilo dobe-sedno tega, kar je Cankar mislil. Učiteljski čeni ki se postavili na stališče (kakor nam je pripovedoval režiser ponedeljske »Lepe Vide«, g. Silvo Me-hora), da pokažejo »Lepo Vido« brez sleherne zanesenosti, preprosto in življenjsko resnično, kakor je resnično življenje v delu samem. Tudi sce-nerija bo temu odgovarjala. Pokazati hočejo, da je tudi »Lepa Vida« kljub notranji nedramatičnosti živa in uprizorljiva in še; kako jo oni kot povojna generacija doživljajo!

K ponedeljski predstavi vabimo ljubljansko gledališko občinstvo ne le, da podpre plemenito stremljenje doraščajočega dijaštva mladine, marveč tudi zato, ker bo čisti dobiček namenjen za pod-poro revnejšim učiteljskičnikom, ki bi se radi ude-ležili poučnega izleta v Dalmacijo in Bosno. Za velikonočne dni namerava namreč skupina učite-ljiščičnikov-igravcev odotovati na bližnji ugovozhod

Naznanila

Liubljana

Kino Kodoljevo: Danes ob 8: »Velika kneginja Aleksandra« (Marija Jerica) in »Volkovi na Preriji« (Georg O'Brien).

V dvorani Zadržnega doma v Trnovem bo igrana v nedeljo, dne 23. marca ob 8 zvečer ljudska igra v 5 dejanjih »Revček Andrejček«.

Sestanek za zdravnike se bo vršil v ponedeljek, 26. t. m. ob sedmih zvečer v prostorih restavracije Štrukelj. Vabimo gg. kolege, da se tega sestanka udeležijo v lastnem interesu. — Zdravniška zbornica.

Ustanova občini občini zbor društva »Delo in eksistenca« bo v nedeljo, dne 25. t. m. ob 10 dop. v salonu restavracije »Pri Levu«. Društvo »Delo in eksistenca« ima po svojih pravihli namen, pomagati dozorlem ljudem vseh stanov brez razlike spola do eksistence in skrbeti za zaposlitev brezposelnih in se sploh baviti z gospodarskim in so-cialnimi problemi ter s proučevanjem in ugotavljanjem vseh možnosti v dosegu gor-njega smotra.

Nočno službo imajo lekarni: Sr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sr. Petra e. 78 in mr. Hočvar, Celovška c. 34.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za inteligente bodo dne 26., 27. in 28. marca pri jezuitih v hišni kapeli. Pričetek govora ob pol 20. Vodil jih bo g. P. Vrtovec D. J. Vabljeni so vsi inteligenti, ki jim je mar duhovna obnova v teh resnih časih.

Maribor

Kristusovo življenje in trpljenje v slikah. Drevi ob 8 ima univ. prof. dr. Lambert Ehrlich v dvorani Aleksandrovi čisti 6 pre-davanje s skopičnimi slikami o Kristusovem trpljenju in življenju. Vstop prost.

Tujsko-prometna zveza v Mariboru ima redni občini zbor v sredo, 28. t. m. ob 16 v gor-njih prostorih hotela Orel v Mariboru.

V francoskem krožku (v Vesni) bo drevi ob 8 predavanje gospe S. Jerajeve.

Mariborski akademski sbljaški klub ima v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 20 v lovski sobi hotela »Orel« redni letni občini zbor.

Drugi kroji

Novo mesto. Katoliška akcija žen pri-redi v proslavo Materinskega dne v nedeljo 25. t. m. v dvorani Prosvetnega doma ob 5 popoldne akademijo s pestrim sporedom.

Novo mesto. Občini zbor vinarskega in sadjarskega društva v Novem mestu bo dne 25. t. m. ob 10 popoldne v prostorih hotela Windischer v Kandiji.

Novo mesto

Skrivnost sv. maše v Novem mestu, uprizorjena od igralcev Kat. akcije v Prosvetnem domu. Calde-ronova skrivnost sv. maše zahteva velike skrbnosti tako pri izbiri oseb kakor zunanem efektu dejanja, ki obstoji iz dveh prizorov: Kristusa na križu in oltarja, pred katerim naj se odigrava dejanje svete maše. Gesp. režiser Polčkar je imel srečno roko pri sceneriji, svetlobnem efektu in opremlj, dočim neka-tere osebe, tako Poganjstvo, Judovstvo, Janez Krst-nik in Janez Evangelist ter končno Šavel — Pavel niso bile izklesane v globino in niso dale resnič-nosti prepričanja o njihovem duhovnem razpolo-ženju. Brezhibna je bila Modrost in krasna v na-stopu Nevednost, dočim je očak Mozes bil premalo dostojanstven in njegova maska premlada. Celo Kris-tus (Polčkar) nas ni osvojil tako, kakor si človek misli Učenika, to pa zaradi izredno mrkega in strogega pogleda, ki ga pri Kristusu nismo vajeni. Adam je bil dovršen. Zbor angelov neoporečen in slikovit. Nemogoč je bil moment viharja, ko se po odrskih stenah opazi silnost vetra, a drevsi na odru stojita nepremični kot da bi bila v zemljo za-bita stebra brez življenja. V splošnem pa je napra-vila lep vtis na gledalca in je g. Potokarju čestitati tudi k tej uprizoritvi. Ne razumemo, zakaj gledalce vabijo v Dom z zatrdilom pričetka ob 8, če pa je treba čakati vedno po cele pol ure ali še več, preden se zastor dvigne. To ni privlačnost in nema lo ljubiteljev gledališne umetnosti je zaradi stalnih za-kasnitev že izostalo, kar naj režija za bodoče vendar upošteva.

Pri isihaju sledi na kovarec naravne »Franz Josefove« grenčice. popite jutraj na tešče, brez truda izdatno iztrebite črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Kulturni obzornik

Dr. P. Roman Tominec, O. F. M.: Naša ljubezen Tebi, Gospa!

Ljubljana 1934. — Nabožna knjižica je včasih pomenila dolgočasno in pusto knjigo, včasih prazno sladkobno branje, včasih retorizirano dogmatiko. Med onimi našimi zaenkrat še ne prestevalnimi pisatelji, ki so razmišljanje o svetlih osebah in re-čeh povzdignili iz neobčutnega, naučenega in zgolj posnemajočega, čisto brezosebnega deklamira-nja v resnično doživljajo, to se pravi, pristno o religiozno gledanje in podajanje iz osebnih glo-bine, je gotovo P. Roman Tominec prvi. Nakazal je pot nazaj v nabožno osredotočenost krščanskega človeka, ko ga še ni razjedalo pod verskim plaščem razumstvo — seveda v čisto sodobnem stilu in pod vidikom sodobnih vprašanj ter z nekaterimi osobitostmi, svojiskimi n.emu kot človeku, predvsem z nežnostjo, ki se zdi časih naravnost nadihnjena, ne da bi prešla v maniro ali zastrla časih kruto realnost nabožne misli ali deja. Vse te osobine je Roman Tominec v največji meri zdru-žil v knjižici, ki je pravkar izšla pod naslovom »Naša ljubezen Tebi, Gospa« in ki tudi po zunanjih opremlj, na katero sme biti ponosen tako tiskar in knjigovez (Jugoslovanska tiskarna in knjigovez-nica) kakor založnik (g. Sfiligoi), izpolnjuje to, kar se predvsem od nabožnega dela mora zahtevati: da prav tako kakor v idejnovsebinskem oziru predstavlja dovršenost tudi s formalnoestetske strani. S tega stališča je bila zamisel avtorja, da je v tej knjižici razmišljanja o Mariji navezal na slike najboljših upodobiljavcev Madone in njenega življenja — vseh ni nič manj ko dvaindeset — nad vse srečna in jo je tudi z vsem mojstrstvom svoje besede izvedel. Poglavlja kakor Jezus dora-

in nastopiti z »Lepo Vido« v Splitu in Sarajevu. Želimo mladim fantom mnogo uspeha in vedno lep-še rasti v plemenitem stremljenju! —bič.

Teologiji Homjakova

O teologiji Homjakova, voditelja ruskega slav-janofilskega bogoslovja, čigar ekstremno protika-toliške nauke je sprejela tudi mlada srbska cerkev, je napisal v zadnji številki »Bogoslovnega vestnika« profesor Grivec izbrpno in strogo objektivno raz-pravo. Avtor je pokazal Homjakova v vseh lučih njegovega vztrajnega dela in pomena za rusko cerk-ve, zlasti pa je poudaril njegovo veličino, ki je v idealnem spajanju verske misli in odločno religio-znega življenja. Njegov nauk ni bil gola teorija, marveč življenje, ki ga je sam z vso iskrenostjo živel. S to razpravo je razkril Grivec popoln lik Homjakova s senčne in sončne plati.

Zdravstveni šematizem kraljevine Jugoslavije. Založil »Cirilmetodski nakladni zavod u Zagre-bu«. Prejeli smo dve obširni knjigi (vsaka nad 800 strani) zdravstvenega šematizma, ki obsega ce o-ukupni resor našega ministerstva za socialno politi-ko in narodno zdravje. Ta šematizem je razdeljen v dva dela; prvi del vsebuje vse zakone, pravilni-ke, uredbe, odloke itd., ki regulirajo socialno po-litično in narodno zdravje; drugi del pa obsega v pregledni alfabetski in sistematično urejeni vrsti vse zavode socialne politike z osebjem, vse zdrav-stvene zavode, to je spisek vseh bolnišnic, sanato-rijev, higijenskih zavodov itd., spisek vseh zdrav-nikov, zobozdravnikov, apotek in apotekarjev, vet-erinarjev, opis vseh naših kopališč, vseh zdrav-stvenih ustanov OUZD itd. Knjigi sta zares točno sestavljeni, pregledni za vsako banovino in bosna porabni za slehernega človeka, ki se kako koli bavi s socialno politiko ali z zdravstveno prakso v naši državi, zato ju priporočamo. Dobe se pri založnici: Cirilmetodski nakladni zavod, Zagreb, Gunduličeva 24. Staneta vezani 250 Din.

Radioaktivnost je mogoče prenesti

Odkritje Curiejeve hčerke

Pierre Curie, ki je s sodelovanjem svoje žene odkril radij, je zapustil hčerko Ireno Curie, ki je zdaj tudi sama prišla na glas odlične znanstvenice. Zanimivo je tudi, da Irena Curie raziskuje fizikalne in kemične pojave s svojim možem Francoisom Joliotom. Kakor sta torej zakonca Curie pridirala v tajne snovnega življenja, tako tudi njihova hčerka Irena sledi s svojim možem po zgledu svojih velikih staršev. Tudi ona raziskuje še nadalje pojave v zvezi z radijem. Francoisni učenjaki si mnogo obetajo o njej. Značilno je, da se ženske kaj rade ukvarjajo z raziskovanjem radija. Morda jih k temu navaja prav okolnost, da je bila ženska tista, ki je pripomogla k odkritju radija. Tako se n. pr. bavi Romunka Marazianu z vprašanjem radioaktiviziranja raznih kovin. Nedavno je o tem predmetu predavala na francoski akademiji. Takrat so pričakovali učenjaki velik preobrat glede tega vprašanja, toda pričakovanega preobrata ni bilo.

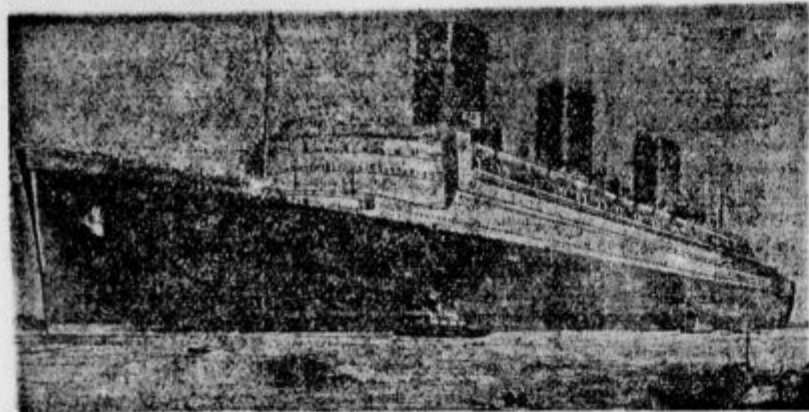
Svojo romunsko tovarišico je zdaj prekosila Irena Curie. Ona je namreč prišla na to, da je mogoče ploščice aluminija s prav enostavnim ravnanjem radioaktivirati. Če namreč zvežemo aluminijeve ploščice z radioaktivnim preparatom za delj časa, ostanejo te ploščice radioaktivne le za nekaj časa. V začetku je ta čas prav kratek. Ko je Irena Curie držala več ur aluminijaste ploščice v zvezi z radioaktivnim preparatom, so te po

odstranitvi tega preparata oddajale žarke še tri minute 10 sekund. Tudi druge snovi, tako n. pr. bor, so prav tako reagirale, kakor aluminij; bor je ostal celo radioaktiven cel četrt ure. Tudi z magnezijo so napravili poizkuse in pokazalo se je, da je ta element obdržal komaj dve minuti prisvojeno izžarjevanje. Da bi onemogočili vsak dvom, so ta radioaktiviran aluminij preiskovali v takozvani Wilsonovi kameri.

Ta kamera je ženjalna priprava za fotografiranje žarkov, ki jih oddajajo radioaktivne snovi. Prostor je v njej napolnjen s paro. Elektroni, ki jih oddaja radioaktivna snov, letijo skozi to paro in tam ustvarjajo kristalizacijska zrna za vodne kapljice, ki potem padajo na tla. Na vsej poti za letnim elektronom nastaja radi tega meglen trak, ki ga je mogoče fotografirati in ki kaže jasno pot in navzočnost elektrona. Poskusi z radioaktiviranimi aluminijastimi ploščicami v Wilsonovi kameri so pokazali, da se je radioaktiviranje aluminija v resnici posrečilo.

Drugi rekord na tem področju so dosegli na Angleškem. Zaslugo za to imata učenjaka Walton in Cockroft, ki sta znana po svojih poizkusih, da bi razbila atome. Njima se je posrečilo tako radioaktivirati grafit, da je še 20 minut po odstranitvi radioaktivnega preparata oddajal žarke.

Zaenkrat imajo vsi ti poskusi samo znanstveni pomen, vendar je bila z njimi ustvarjena podlaga za nadaljnje poskuse, ki nam bodo gotovo prinesli praktične koristi.

Največja ladja na svetu

Angleška broderska družba »Cunard-Line« gradi največji parnik sveta. V ladjedelnici nosi skromno številko 534. Takšen bo, ko bo popolnoma dograjen.

Gandhi je prepričan,

da bo svetu zavladal en pastir

Na svojem potovanju po Indiji je sprejel Gandhi nekega francoskega jezuitskega misijonarja in v razgovoru z njim razvil svoje religiozne nazore.

»Vse vere so resnične in upam, da bo prišel nekoč čas, ko bo na svetu samo ena vera. Tudi ne bo med narodi trajnega miru, dokler bo kak narod hotel imeti zase nadoblast nad drugimi. Vsi narodi bi se morali združiti v mednarodni zvezi, v kateri bi vsak narod ohranil svojo samostojnost in svoje bistvo. Tako bi se morale tudi vse vere združiti pod znamenjem božanstva. Sama verska strpnost ni dovolj, treba je odkritega priznanja samostojne vrednosti vsake vere.«

Ko je pater namesto te nemogoče zveze predlagal enotnost vseh ver, »eno čredo in enega pastirja«, se je Mahatma čisto določno izrazil: »Prav v tem se bistveno razlikujemo.« Videti je bilo, da se hoče izogniti debati o katoliškem pojmovanju take verske edinosti. Ne vemo, kako bi mogel on pričakovati od misijonarjev, da bi postali nezvesti Kristusovemu naročilu: »Pojdite in učite vse narode!«

Trenutno se Gandhi ne ukvarja s politiko. Hodi po južni Indiji in oznanja križarsko vojno v korist parijskega, najbolj zaničevane indijske kaste. Poleg tega zahteva povsod denarne podpore za svojo akcijo. Skoro pri vsakem zborovanju nabere do 30 tisoč dinarjev. Po nekaterih večjih mestih nabere tudi do 200 tisoč dinarjev. Z materialne strani dosega Gandhi gotovo velike uspehe. Stvarni uspehi so pa kljub temu zelo majhni. Štiri ali pet hindujskih svetišč je odprlo svoja vrata tudi parijskem... To je približno vse.

Kljub temu moramo priznati Mahatmi izredno zaslugo, da prinaša južnoindijskim masam oznanilo, ki zveni tu neverjetno. Gandhi ne štedi niti s krepko grajo na jav-

nih zborovanjih in pove svojim poslušalcem naravnost v obraz: »Tukaj v Malabaru imate najbolj nazadnjaško pokrajino v Indiji. Pravite, da so parijski s svojo usodo zadovoljni. Prinesite mi njihove podpise, sicer Vam tega ne morem verjeti.« Seveda se dvigujejo tudi Gandhijeve nasprotitve; brahmani na eni strani, na drugi strani pa boljše-vistična propaganda. Gandhi se brani s trditvijo, da zanj ne eksistira nikako versko ali politično vprašanje, temveč, da hoče izrezati iz telesa hinduizma raka socialne krivičnosti. Priznava tudi, da v krščanstvu ni mesta za kaste in njihovega duha. Na drugi strani pa se zelo pazi, da bi se to vprašanje ne reševalo v korist krščanstvu. Eno je gotovo: Če bo njegova reforma zmagala, bo imelo to silne in nepregledne posledice v religioznem in političnem življenju Indije.

Četudi ni Gandhi danes več politični voditelj Indijcev in se mora pri razširjanju svojega socialnega programa boriti z nerazumevanjem in sovraštvom, vendar je še vedno magnetična osebnost, ki privabi tudi v dežju na svoja zborovanja 40 do 50 tisoč ljudi.

Gandhi ni originalen — vsi indijski reformatorji so se borili proti duhu kastovstva — vendar je za tisoče in tisoče glasnik socialne pravičnosti. Škoda samo, da noče spoznati, da bi njegovo seme socialne pravičnosti stotero vzkliklo samo v nepotvorjenem krščanstvu.

Sarkastični redar. Truma pijanih dijakov rogovili ponoči po mestnih ulicah. Redar jih ustavi in zahteva legitimacije. Da bi se norčeval iz redarja, mu pomoli razigran dijak jedilni list. Redar čita »Telečja glava, svinjske noge.« nato premotri dijaka od nog do glave ter reče: »Popolnoma pravilno! Tu imate svojo legitimacijo!«

Vsako leto praznujejo v Curihu zmago spomladi nad zimo. Na trgu postavijo slamnato punčko in jo nato zažgejo, medtem ko okoli goreče grmade jahajo jezdeci v slikovitih oblekah.

Odkril je strup revmatizma

Revmatični izloča revmatične strupe

Slavnemu dunajskemu raziskovalcu raka prof. dr. E. Freundu je usoda res mila. V svoji raziskovalni omari hrani posodo, v katero je spravil strup revmatizma! Če živali vbrizgneš nekaj tega strupa, oboli za revmatizmom.

Že pri raziskovanju raka je prof. Freund ugotovil, da se kaže škoda, ki jo povzroča rak na danki. V danki bolnega za rakom nastaja strup, od koder se očitno razteza po vsem telesu in povzroča rast oteklin in ovira, da se celice raka ne razkrojijo. Praktični poskusi, da bi se s hrano brez živalske masti preprečilo zbiranje rakovega strupa v danki bolnih za rakom in tudi disponiranih za raka, so v teku v bolnišnici Pearsonove ustanove na Dunaju.

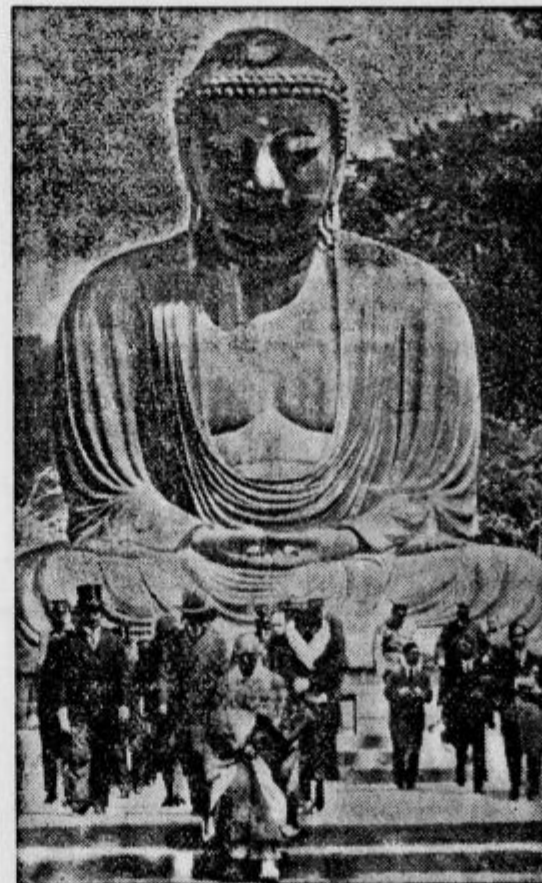
Tudi glede revmatizma je prišel prof. Freund do podobnega odkritja. Že dolgo od tega so zdravniki opazili, da revmatični ljudje kaj radi slabo prebavljajo. Toda po večini se doslej za to okolnost niso brigali. Šele prof. Freund je pričel preiskovati to dejstvo in iskati zveze. Pomagala mu je pri tem dunajska medicinka E. Kolmann. Seveda ni bila stvar posebno prijetna in zato je bilo treba tudi krepkega želodeca. Ko je bilo enkrat ugotovljeno, da so motnje v prebavi v zvezi s sklepnim revmatizmom, da se v danki revmatičnega vrši nekaj patološkega, ni preostajalo nič drugega, kakor da se blato revmatičnega temeljito preišče.

Iz njega je dr. Freund pripravil razne izvlečke in jih potem pričel gojiti v svojem laboratoriju. Najboljša hrana za to je bilo mleko. Končno je prišel prof. Freund do snovi, ki je vsebovala strup bolnega za sklepnim revmatizmom.

Treba je bilo še ugotoviti, ali je odkritje resnično. Nekaj tega strupa so vbrizgnili živali. V kratkem so se na njej pojavili značilni znaki sklepnega revmatizma. Živali, ki so bile doslej vesele in so skakale, so nenedoma ostale mirno v kletkah. Skoro se niso premaknile, saj jim je vsak gib povzročal bolečine. Le počasi so se bližale h koritu, kjer jih je čakala hrana.

Ko je profesor eno izmed teh živali vzel k sebi, je v svoje veliko začudenje opazil, da so sklepi otekli. To so bili tipični znaki sklepnega revmatizma in revmatičnega sklepnega vnetja. Tudi mikroskopična preiskava je pokazala, da so nastale v sklepih teh živali izpremembe, ki se pojavljajo tudi v prvem stadiju sklepnega revmatizma. Kaj se je torej zgodilo? Snov iz danke revmatičnega človeka so vbrizgnili živali in te so obolele za revmatizmom.

Se na drug način so dognali, da ta snov vsebuje strup revme. Z lahkoto so namreč ugotovili, da tega strupa ni v blatu bolnikov, ki so bolni za drugo boleznijo, torej ne za revmatizmom. Čeprav so živali vbrizgnili velike množine snovi, pridobljene iz tega blata, so ostale zdrave.

Japonski cesarski par v spremstvu svojega dvora pred ogromnim kipom Buddha v Kamakuri. Ne samo pobožni budistični romarji in radovedni turisti kaj radi prihajajo na to mesto, temveč tudi japonska cesarska družina.

Nemci ne marajo Hitlerjevih listov

V Berlinu so te dni odprli veliko javno čitalnico, v kateri je tudi mnogo inozemskih listov. Vstop stane 20 fentgov. Dvorana je neprestano polna in bralci se kar trgajo za inozemske liste. Nemci so se pač naveščali svojih listov, ki smejo pisati samo to, kar hočejo Göbbels, Göring in Hitler. Čeprav je čitalnica naročena tudi na 20 izvodov nekaterih inozemskih listov, so navadno vsi zašedeni. Pomisliti moramo še, da smejo v Nemčijo prihajati samo listi, ki pišejo o Nemčiji zmerno. Tudi Nemci so pač žejni resnice.

Čudno vprašanje

V kaznilnici vpraša razbojnik svojega sotrpina: »Ali obglavljenje povzroča kaj bolečin?« — »Ne vem,« odvrne mirno drugi, »jutri me bodo prvi obglavili.«

Dosedanji ameriški generalni konzul v Berlinu, g. Mesersmith je bil imenovan za ameriškega poslanika na Dunaju.

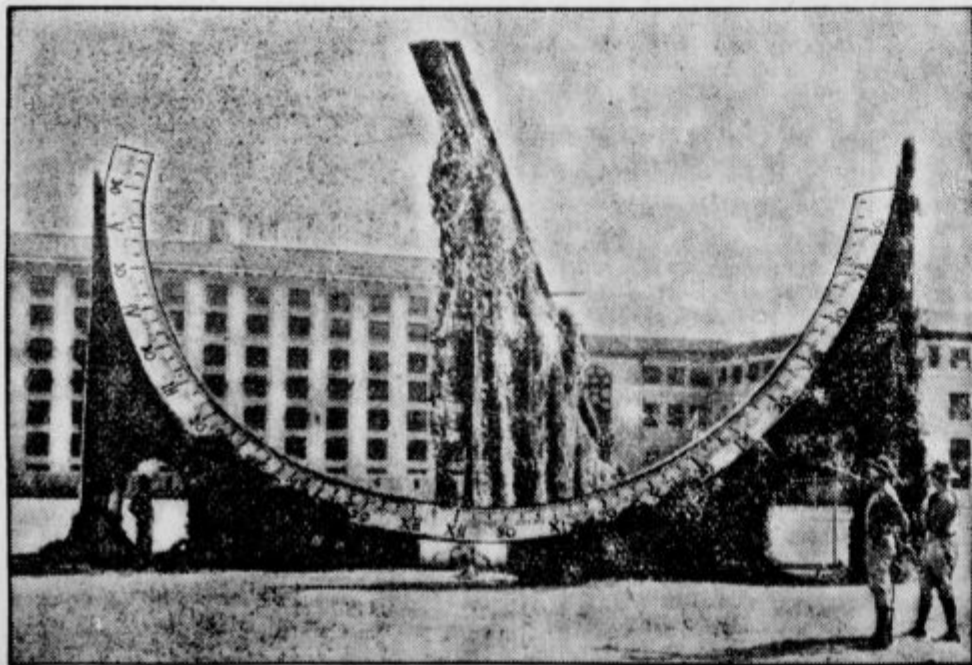
Zvonik bosta zgradila

Lord Vestey in brat sir Edmund Vestey sta izjavila, da sta pripravljena darovati za zgradbo zvonika, ki naj bi stal v spomin na njihovega očeta barona Vesteya, 220.000 funtov. Zvonik bodo zgradili v novi katedrali v Liverpoolu. Lord Vestey vodi znano brodersko družbo »Blue Star« in je obenem lastnik podjetja za prevažanje zmrznjenega mesa. Načrt za liverpoolsko katedralo je napravil Giles Scott, eden najbolj znanih arhitektov na Angleškem. Krasna stavba je zidana v novogotškem slogu. Začeli so jo graditi že l. 1904. Zvonik bodo zgradili do l. 1939.

Hribolazec, ki se vzpenja po vrvi nad prepadom: »Kaj pa, če se vrv odtrga?«
Vodnik: »Nič škode, saj jih imam doma še več.«

Varnostni patent za meščanske smučarje.

Pred vseučiliščem v Manili, glavnem mestu Filipinov, je postavljena velikanska solnena ura, ki je gotovo največja na svetu. Ta ura kaže točno ure, seveda samo podnevi. Toda ko je vreme oblačno, pač ne steče!

Gospodarstvo

Za naš tujski promet

Na četrtkovi plenarni seji Zbornice za TOI je predaval g. dr. Jure Koco o tujskem prometu v Sloveniji. Iz njegovega referata, posnemamo te-le važnejše misli in predloge:

Mnogokrat se pri mas slšijo pritožbe, da imamo v nekaterih krajih Slovenije že ogromne hotele, ki za naše razmere niso prikladni. Toda pri presoji tega vprašanja je treba imeti na umu, da imamo dve vrsti letoviščarjev: ene, ki si žele na letovanju ves komfort, druge pa, ki si žele narave itd. Za drugo vrsto ne pridejo v poštev moderni veliki hoteli. Gostje, ki spadajo v prvo skupino, so z našimi hoteli zadovoljni in z zadovoljstvom ugotavljajo veliki napredek te stroke, posebno na Bledu.

Gradnja naših hotelov ima svoj začetek v dobi stalnega dvigavanja tujkega prometa. Poleg tega je baš tedaj prišel zakon o ugodnostih za hotelsko industrijo, ki je vzgojil mnogo nadej, čeprav je praktična izvedba zakona v času sedanje krize izgubila mnogo na svoji efektivnosti. Iz govora trg. ministra je posneti, da znašajo dolgovi hotelske industrije v vsej državi okoli 270 milijonov, od česar odpade na Slovenijo okoli 75% ali 200 milijonov Din, zato bi bilo umestno, da se pripomore hotelski industriji pri plačevanju obresti z dotacijo države v znesku 20 milijonov Din, ki naj bi služili za kritje efektivne obrestne mere in obrestne mere, ki naj jo plačajo hoteli.

Število majhnih hotelov je še preveliko. Glede malih gostiln v najbližji in daljši okolici letovišč se slšijo pritožbe, da ni dobili lažje in osvetojuče brane, kar bi morali naši gostilničarji upoštevati.

Zbornica je prejela predlog, naj se tudi za hotelirje, kavarinarje in gostilničarje uvedejo mojstrski izpiti.

Iz statističnih podatkov je posneti, da je edina država, iz katere je dotok tujcev večji, Češkoslovaška; precej ugodno je število obiskovalcev iz Avstrije. Število obiskovalcev iz drugih držav, zlasti pa iz Nemčije, stalno pada. Pri sedanjih trgovinskih pogajanjih z Nemčijo bi bilo nujno potrebno upoštevati to dejstvo in poskrbeti za povečanje dotoka nemških obiskovalcev.

Glede ovir, ki jih dela devizni promet tujskemu prometu, predlaga poročevalec, naj se dovoli čim večja poraba vezanih dinarjev za tujski promet.

Glede prometnih vprašanj se mora izboljšati stanje cest. Železniška uprava naj uvede Weekend karte, ki bodo služile za odhodi od sobote do ponedeljka, veljale za vse karte in relacije. Poleg tega naj prometno ministru odstopi kompetenco za izdajo ugodnosti znižanih voženj železniškim ravnatelstvom.

Propagandno delo je sicer obsežno, za kar se je n. pr. med drugim zahvaliti Miss Copeland, katere propaganda je privedla veliko tujcev iz anglosaškega sveta.

Končno je potrebna tudi večja vzgoja v tujko-prometnem oziru, čeprav moramo priznati uspehe že dosedanjemu delu. Nujno potrebno je preurediti seznam naših turističnih, klimatičnih krajev in kopalnišč. Potreben je tudi zakon za zaščito kulturnih zakladov naše države. Pripravlja pa se tudi že okvirni zakon o turizmu.

oškodovana tudi železniška uprava, ker se ne izrabi polna nosna teža agonov. Vsi poizkusi za izboljšanje kamniške proge so dozdaj ostali brez uspeha. Pač je bil leta 1925 nakazan kredit 800.000 Din za izboljšanje proge, vendar pa je izostal. V dobri lesni konjunkturi trgovci niso toliko gledali na izgubo pri tovarni, danes pa je to odločilnega pomena za lesno trgovino in mnogi se že bavijo z mislijo, da bi pričeli s traktorji ali pa konjsko vožnjo voziti les na postajo v Kranj, kakor to delajo v Liki.

Važna gospodarska panoga kamniške okolice je produkcija apna, ki daje zaslužka gozdnim delavcem, težakom v kamnolomih, voznikom in posestnikom, ki lahko spravijo v denar slabši les za kurjavo. Tudi ta gospodarska panoga je zelo opešala. Včasih so izvozili iz Kamnika menda do 1000 vagonov apna letno, leta 1930 še 317 vagonov, lani pa komaj 152 vagonov.

Pomanjšanje kredita in zvišanje železniških tarif in trošarin na cement je ustavilo tudi gradbeno delavnost. To nam kaže tudi padec konzuma cementa. Leta 1930 so ga v kamniškem okraju porabili še 247 vagonov, lani pa le 126 vagonov.

Koliko je zaradi padca dohodkov v omejenih gospodarskih panogah popustila kupna moč našega kmeta, bo najbolj vedel trgovec, ki je v stalnem stiku s kmetom. Še leta 1930 se je v kamniškem okraju norabilo 29 vagonov umetnega gnočila, lani pa le 13 vagonov. Ta razlika ima na drugi strani tudi za posledico nazadovanje količine in kakovosti kmetijskih pridelkov. Kmet tudi nima denarja, da bi si nabavil dobrih semen. V letu 1930 se je na pr. prodalo v okraju 2700 kg semena črne detelje in 1400 kg lucerne, lani pa le 1150 kg črne detelje in 600 kg lucerne itd.

Številke nam pač dovolj povedo o naših gospodarskih razmerah in ne potrebujejo komentarja. Nujno pa nas slšijo, da posvetimo gospodarskim vprašanjem največjo pozornost in skušamo nasti drugod zaslužka, da omejimo brezposelnost in ublažimo revščino, ki ponekod že obupno tare prebivalstvo.

Poravnalna postopanja: M. Spreitzer, trgovina z mešanim blagom v Ljubljani, upravnik dr. Milan Korun. Kvota 40%. Janko Sabec, bivši trgovec v Ljubljani, upravnik dr. Anton Andrejčič. Kvota 40% in Rozalija Hren, posestnica in gostilničarka v Zg. Šiški, upravnik dr. Stanko Žitko. Kvota 50%. Za vse tri poravnalni sodnik Anton Avsec. Prijava terjatev do 24. aprila, poravnalni rok 30. aprila pri okrožnem sodišču v Ljubljani. — Aloizija Dermola, posestnica in usnjarka v Zeleznikih. Upravnik Niko Zumer, župan v Zeleznikih. Kvota 50%. Prijava terjatev do 24. aprila, poravnalni rok 30. aprila pri okr. sodišču v Škofji Loki. — Terezija Ševar, posestnica in trgovka na Raketu. Upravnik dr. Ciril Kraševac, odvetnik v Cerknici. Prijava terjatev do 25. aprila, poravnalni rok pri sodišču v Cerknici 30. aprila. Kvota 40%.

Borza

Dne 23. marca 1934.

Denar

V današnjem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Curiha, Pariza, Prage in Trsta, popustila sta le London in Newyork, dočim so Amsterdam, Berlin in Bruselj narasli.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 9,15—9,25, na zagrebški po 9,11 in belgajski po 9,1275. Grški boni so notirali v Zagrebu 32,50—34, v Belgradu 34—34,25 (34).

Ljubljana. Amsterdam 2310,13—2321,49, Berlin 1357,36—1368,16, Bruselj 799,41—803,35, Curih 1108,35—1113,85, London 174,42—176,02, Newyork 3388,83—3417,09, Pariz 225,88—227, Praga 142,34—143,20, Trst 293,79—296,10.

Promet na zagrebški borzi 56.326 Din. Curih. Pariz 20,38, London 15,79, Newyork 308,75, Bruselj 72,125, Milan 26,55, Madrid 42,20, Amsterdam 208,45, Berlin 122,7, Dunaj 73,3 (56,4), Stockholm 81,40, Oslo 79,35, Praga 12,85, Varšava 58,325, Atene 2,94, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Dinarski papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni. Pač pa so nadalje čvrsti dolarski papirji. Na zagrebški borzi je prišlo do prometa samo v 7% inv. pos., katerega je bilo zaključnega 70.000. Ljubljana. 7% inv. pos. 71—73, agrarij 36 bl., vojna škoda 313—315, begl. obv. 53—54, 8% Bler. pos. 56—57, 7% Bler. pos. 53—54, 7% pos. DHB 66—70, Kranj, ind. 250 bl.

Zagreba. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—72 (72), agrarij 36—36,75, vojna škoda 313—315, 4, 312—313, 5, 313 bl., 6, 310—312, 6% begl. obv. 53—53,75, 8% Bler. pos. 56,25—57,50, 7% Bler. pos. 52,75—53,50, 7% pos. DHB 67—70. — Delnice: Narodna banka 4200—4400, Priv. agr. banka 258—260, Nar. šum. 10—17,50, Oslj. sladk. tov. 145—170, Impex 50 den., Trboveljska 108—115.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 72—72,50 (72), agr. 36—36,5 (36,5), voj. škoda 313,5—314,5 (314), 6% begl. obv. 53,50—53,75 (54, 53,30), 7% Bler. pos. 53—53,25 (54, 53,50), 7% pos. DHB 67 den. (66). — Delnice: Priv. agr. banka 257,50—258 (259,50, 257,50).

Sport

V Planici padajo rekordi...

Avtrijec Höll skočil 83 metrov, Sigmund Ruud 82 metrov!

Pri današnjem popoldanskem treningu se je razvilo že popolno tekmovalje ter so postavljeni sledeči rezultati:

Norvežani Alstad 63 m, Jonson 67 m, Hof in Guttormsen po 69 m, Ulland in Lassen Urdal 70 m, Sörensen 72 m, Birger Ruud 79 m, Sigmund Ruud 82 m in Gregor Höll 83 m.

Od naših smučarjev so skakali: Novšak, Bohinj, 49 m, Palme Fr. 58 m, Šramel 60 m in Istinič 63 m. Že rezultati treninga so presenetljivi ter so prekosili vse, kar je mogoče v tem pričakovati. Treninzi se bodo nadaljevali še jutri ves dan in bodo tačas skakalnico še bolj uredili in ker se je bodo lahko tudi bolje privadili, je pričakovati še boljših rezultatov. Najdaljši skok v konkurenci je bil dosegel z 82 m, v treningu lani v Villars 86 m, obkraj po bratih Ruudu. Ta primerjava najbolje kaže, kakše izvrstne rezultate bodo dosegli na tekmovalju. Brez dvoma bo nedeljska tekma zainteresirala vse svetovno časopisje, s čimer bo naša zimsko-sportsna pokrajina poslala na mah znana po vsem svetu.

Darila. Kakor znano, je prevzel pokroviteljstvo nad prireditelji minister za telesno vzgojo dr. Hanžek ter poklonil za zmagovalca zlato nro. Nadalje so poklonili darila za tekme ban Dravske banovine dr. Marušič, župan ljubljanski dr. Puc in zveza za tujski promet v Ljubljani.

Posebni vlaki. Iz Ljubljane bo vozil poseben vlak točno ob pol 7 in pride ob pol 9 v Planico. Spotoma se bo ustavil na gorenskem kolodvoru, v Škofji Loki, v Kranju, v Lescah, na Jesenicah in v Planici. Povratek iz Planice je ob 19. Ako bo do opoldne danes dovolj prijav, bo vozil še drugi vlak ob 7, tako da bo imel zvezo na Vrhniko in Kamnik. Ta vlak bo vozil v Planico in bo odpeljal goste po tekmi v Kranjsko goro, od tam pa ob 17 nazaj v Ljubljano. Ta vlak je namenjen predvsem izletnikom nesmučarjem, da morejo bolje razvrstiti se pri kosilu. Ustavil se bo na istih postajah kot prvi. Ako bo vozil, bo objavljeno v popoldanskem listu, pri Putniku in pri trgovini Gorec (telefon 30-06). S posebnimi vlakmi se morejo voziti tudi oni z režijskimi kartami, ali imeti morajo vstopnico h tekmi, ki so že v predprodaji.

Zagrebaški Hašk : Primorje

Jutri, v nedeljo ob 15:30 — Ob 14 zanimiva predtekma

Haškova enajstorica je brezdvomno eno najbolj simpatičnih ne samo zagrebških ampak vseh nogometnih moštvev, ki so gostovala v Ljubljani. Haškovo moštvo se priljubi občinstvu vsled svoje lepe igre, kjer prevladujeta finesa in tehnično znanje. Zato je Hašk vsepovsod priljubljen, brez oziroma, če tekmo dobi ali zgubi. Jutri nastopi Hašk deloma prenovljen. Rezultat, ki ga je ligaška enajstorica Primorja dosegla proti Rapidu prošlo nedeljo, po-

trjuje, da se nahaja v dobri formi. V kolikor to okrogvarja dejstvu, se bo pokazalo jutri. Toda zavedati se morajo fantje sledečega: Ako hočejo količkaj uspeti proti Hašku, morajo igrati izredno požrtvovalno in z elanom. Našemu občinstvu se bo torej jutri nudila prilika, da si ogleda lepo sportno prireditev na igrišču Primorja ob 15.30. Ob 14 predtekma. Obe tekmi ob vsakem vremenu.

K. A. Č. : Ilirija

v nedeljo, 25. t. m. bo na igrišču Ilirije ob Celovski cesti ob 15.30 odigrana prva letošnja mednarodna nogometna tekma med koruškim prvacom KAC in našo Ilirijo. KAC je moštvo solidnega nogometnega znanja in ga moramo smatrati najboljšim klubom, ki ga je iz bližnje okolice sedaj mogoče dobiti. Enajstorica se odlikuje posebno po svoji fizični kondiciji in moremo vsled tega pričakovati tako živahnega tempa do konca tekme kakor ga je videti le redko. Ilirijani, ki se vedno bolj približujejo visoki formi, naletijo to pot na žilavega nasprotnika in ne bodo smeli v dosego uspeha ostati prav nič dolžni. V slučaju suhega vremena bo ob 14 zanimiva predtekma.

Crosscountry prvenstvo Ljubljane

Jutri ob 11 pod Cekinovim gradom.

Jutri priredi Ilirija pod Cekinovim gradom prvenstvo Ljubljane v gozdnem teku. Za prvenstvo se je prijavila sama Ilirija, ki nastopi z velikim številom tekačev in bo to nekaka preizkušnja za sestavo moštva, ki nastopi v Zagrebu 8. aprila na državnem prvenstvu. Na startu bomo videli vrsto nam že znanih dolgorogašev, na čelu jim Starman Adolf, ki se bo boril za prvo mesto, dalje Šporn, Starman Lado, Senčar, Osterman in nekaj novih moči, ki bodo prvič nastopile. Pričetek je točno ob 11, start in cilj pri drsališču Ilirije. — Vstop vsakomur prost.

Tekma v smuku s Savinjskega sedla na Okrešelj

Smučarski klub Celje razpisuje tekmo v smuku na dan 2. aprila s Savinjskega sedla na Okrešelj. Start ob 11 na Savinjskem sedlu 2001 m, cilj pri Frischaufovem domu na Okrešlju. Tekma se vrši po pravilniku JZSZ in je dovoljen start samo verificiranim tekmovalcem, ki se izkažejo z verifikacijsko legitimacijo. Prijavnina Din 10 za tekmovalca, katero je poslali obenem s prijavo na naslov Herman Pibernik, tvrška D. Rakusch, Celje do 31. marca ali v Frischaufovem domu. Zrebanje ob 8.30 v Frischaufovem domu, skupni odhod na start ob 9. Darila: prvi prejme srebrno spominsko plaketo in častno diplo, drugi srebrno plaketo in diplo, tretji diplo in praktično darilo. Prvi trije tekmovalci SK Celje prejmejo diplome. Objava uspeha in razdelitev daril bo po tekmi v Frischaufovem domu. Odhod iz Celja z avtobusom v nedeljo 1. aprila ob 5 in 8 do Luč, od tu peš približno 2 km radi polkvarne ceste, naker se presede v drug avto, kateri vozi udeležence v Logarsko dolino. Povratek na isti način na velikonočni ponedeljek, tako da zunanji gostje še pravočasno dosepejo do večernih vlakov.

Pomladna sezona na Pokljuki

Ogromne množine snega, ki leže na krasnih terenih smučarskega doma Ljubljane na Pokljuki, obetajo zelo ugodno pomladno sezono. Vedno daljši dnevi bodo dopuščali vse težje ture na bližnje planine Triglavskega pogorja. Smučarska šola na Pokljuki bo nadaljevala s svojim delom do konca sezone. Poleg stalnih smučarskih tečajev za začetnike in za izvežbane smučarje so v programu tudi eno- in večdnevne ture. Da se omogoči tudi smučanje v visokih planinah, je najelo vodstvo smučarskega doma posebno kočo na Lipanjski Planini.

giam Adolf in Lado, Šporn, Vrečko, Zuccatto Remigij, Pikaš, Grum in Mav. Imenovani morajo biti jutri ob 10 v garderobi na nogometnem igrišču. Atleti izven Ljubljane se opozarjajo, da bodo pravočasno dopotovali. Zapisnikar g. Finec.

Nedeljski nogomet v Mariboru. Jutri pridejo v Maribor Celjani. Igra SK Celje proti ISSK Mariboru ob 16 na igrišču v Ljudskem vrtu.

Občni zbor Mariborskega smučarskega kluba se je vršil v sredo. Poročal je o društvenem delovanju predsednik Bruno Parma. Klub šteje 75 članov. Blagajniško poročilo izkazuje 6384 Din premoženja in 2562 Din prebitka. Pri volitvah je bilo izvoljeno novo vodstvo in sicer: predsednik Miloš Gmus, odborniki: Franjo Vetrli, Pepo Lasnička, Viljem Forstnerič, Pirnat, Vežjak, Heinrich, Ribič, Kajzer in Jakše. V nadzorstvo sta Peric in Jakše.

Težkoatletska sekcija SK Jugoslavije v Celju priredi jutri ob 19 nastop v Roblekovi dvorani v Zalcu. Na sporedu bo rokoborska gimnastika, rokoborba, predvajanje raznih gibov itd. Prijave za težkoatletsko sekcijo se sprejemajo vsak torek in četrtek ob 19.30 na treningih.

Nogometne tekme v nedeljo 25. marca. Ob pol 11 dopoldne bo na Glaziji trening tekma med SK Celjem in celjskim vojaškim teamom. Sodil bo g. Svetek. — Ob 2 popoldne bo predtekma med rezervam SK Celje in SK Atletik. Ob pol 4 bo pa istotam otvoritvena drugorazredna prvenstvena tekma med SK Olimpom in SK Atletiki. Sodil bo g. Lukežič iz Ljubljane.

Vremensko poročilo: Mozirska koč na Golteh, 23. marca: na stari podlagi 30 cm suhega snega. Smuka idealna. — Koritskega koč na Smrekovecu, 23. marca: na stari podlagi 30 cm novega, za snuko izvrstnega snega.

Kovce, 23. marca 1934: Temperatura — 6 stopinj, snega 150 cm, srenj, smuka prav dobra.

Kongres mednarodne tenis zveze

Pred kratkim se je vršil v Parizu kongres mednarodne tenis zveze, na katerem so se obravnavale nekatere zelo važne zadeve. Na novo so sprejeli Estonsko, kolonijo Kenya, Columbio in Peru. Daljša debata se je vnela glede oficijelnih prvenstev v Italiji in Grčiji; obe omenjeni državi zvezi namreč hočeata, da se proglasi njihovo prvenstvo za oficijelno, tako da bi se tekmovalo za sredozemskega obmorskega prvaka. Končno so sklenili, da se prireditev razdeli. Ker pa italijanski predlog ni dobil potrebne večine, je tudi Grčija umaknila svoj predlog, Italija pa dobi kot nekako odškodnino izvedbo prvenstvenih tekem v prihodnjem letu o priliki otvoritve velikega stadiona.

Kakor po vseh sportnih zvezah, tako je tudi tu zavzelo nesrečno vprašanje amaterstva največ časa. Tozadevno komisijo so tvorili zastopniki Amerike, Francije, Anglije, Nemčije in Švice. Poročilo, ki ga je sestavila ta komisija, je bilo zelo ostro in v prvi vrsti naperjeno proti izrodnom in tako zvanim prvacom, ki tega častnega naslova — tako namreč pravi poročilo dalje — že zdavnaj več ne zaslužijo. V tem pogledu so stavili več predlogov predvsem glede znižanja časa o priliki tekem. Odbor je dalje predlagal, da naj se v boju prepovedo tako zvani »odprti turnirji« kakor tudi posamezne tekme med amaterji in profesionali. Ako bi se kje pokazala izredna potreba za odigranje takih tekem, je treba izposlovati predhodne odobritve mednarodne zveze. Komisija se je bavila tudi s prestopi iz amaterskih v profesionalne vrste in zavzela tudi v tem pogledu ostro stališče. Kljub temu, da je bila ost proti profesionalizmu zelo ostru, se je ameriški delegat vendar zavzemal za odprte turnirje. Vendar ni uspel, ker ta točka niti ni bila na dnevnem redu kongresa. Tudi amatersko vprašanje se je odložilo na posvetovanje, ki se vrši 30. julija v Londonu. Jasno, da je tudi nemški delegat stavil svoj predlog glede turnirja, ki naj bi se vršil o priliki olimpijskih iger leta 1936 v Berlinu, zlasti še zato, ker to vprašanje še danes ni rešeno. Kanada je nadalje predlagala, da naj bi se glasovanje v mednarodni zvezi na novo uredilo. Predlog stremi za tem, da bi se premoč tako zvanih velikih teniških držav napram malim narodom primerno regulirala. Tudi ta predlog je bil odkazan posebni komisiji.

Carnera in Baer se bosta borila za svetovno prvenstvo. Managerja Primo Carnera in Maxa Baera sta se pogodila, da se bosta borila Carnera in Baer za naslov svetovnega prvaka v težki kategoriji. Borba se bo vršila 14. junija v 15 rundah.

Gospodarske razmere v kamniškem okraju

Kamnik, 22. marca.

Ko so se leta 1927 gospodarski krogi kamniškega okraja potegovali za gradnjo železnice iz Kranja preko Kamnika in Tuhinjske v Savinjsko dolino, so s polno upravičenostjo kazali na naraščajoči promet, katerega bi tako važna prometna zveza še povečala in dvignila gospodarski napredek okraja. Res sta bila takrat in še do leta 1930 promet in trgovina na višku, žal pa je kmalu nastopila splošna stagnacija baš v tistih panogah gospodarstva, od katerih je imel kamniški okraj največ dohodkov. Na prvi pogled se sicer vidi, da so razna poročila o krizi morda nekoliko pretirana, statistika pa nam nudijo točen vpogled v gibanje gospodarstva in nam daje najzanesljivejšo oporo za ocenitev.

Statistika o gibanju trgovine v letih 1930 do 1933 nam kaže, da sta Kamnik in ves kamniški okraj res hudo prizadeta. Navajamo samo nekaj podatkov o najvažnejših gospodarskih panogah našega okraja, katere je zbral predsednik Zdrženja trgovcev za kamniški okraj g. Anton Stergar in jih podal na zborovanju trgovcev v Domžalah.

Glavni in ponekod skoro edini vir dohodkov našega okraja je les. Na kamniškem kolodvoru so ga še leta 1930 naložili 2378 vagonov, naslednje leto 1040, leta 1932 779, lani pa le še 520 vagonov. V Domžalah so ga naložili leta 1930 skoro 3000 vagonov, lani pa niti 300. Kljub naporu in stremljenju sekcije lesnih trgovcev se ne posreči doseči večji izvoz. Ogromne zaloge lesa propadajo na skladiščih in trgovci ga ne morejo spraviti v denar. Poleg splošnih vzrokov zastoja lesne trgovine, dalje zaradi povišanja železniških tarif in raznih težkoč zaradi valutarnih in deviznih odredb, ki ovirajo izvoz lesa, imamo v kamniškem okraju še posebne neprilike, ki tlačijo našo lesno trgovino. Predvsem je to naša železniška proga, ki je izredno slabo zgrajena in ne prenese težko natovorenih vagonov. Lesni izvozniki smejo nalagati les samo na 15 tonske vagone in še tu le po 5,5 tone na osni pritisk! To dela velike neprilike pri izvozu, lesni trgovci pa imajo od tega precejšnio škodo, kajti inozemski kupec prevaja odškodnino za neizrabljeni tovor na prodajalca. Poleg tega pa je znatno

Radio

Evropski koncert iz Londona. V nedeljo zvečer prinaša London svoj evropski koncert, v katerem bo izvajal skladbe Lockeya, Elgerja (ki je pred nedavnimi umrl), Waltona in Deliusa. Ta koncert bodo prenašale skoro vse evropske države razen Nemčije in Italije. V naši državi prenašata Zagreb in Beograd.

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 24. marca: 12.15 Plošče. 12.45 Poročila. 13.00 Čas, plošče. — 18.00 Plošče, stanje cest. 18.30 Interview z reporterjem. 19.00 Lj. nauk o dobrem in zlu III: Razumnostna zveza med čuvstvom in vestjo (prof. Veber). 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug). 20.00 poje M. Jelačin (slagerje a spremljevanjem jazza. 20.45 Saxofon solo (Miloš Slicherl) 21.15 Resni samooprepi, izvaja Jože Likovič. 21.45 Čas, poročila. 22.05 Klavir in harmoniji, izvaja gđđ. Gnjerda in g. Kaskarov.

Nedelja, 25. marca: 7.45 Čebelarstvo vprašanje naše dobe (prof. Verbič Josip). 8.15 Poročila. 8.30 Telovadba (Pustišek Ivko). 9.00 Versko predavanje (dr. Mihael Opeka). 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. 9.45 Plošče. 10.00 Sionski spevi (St. Premrl) za sopran solo s spremili. Radio orkestra. Poje gđđ. Dolenčeva. — 11.00 Prenos mednarodnih skakalnih tekem iz Planice. 12.30 Čas, ruska vokalna in instrumentalna glasba na ploščah. 16.00 Staroslovenske velikonočne narodne pesmi (R. Dostal). 16.30 Maks Mell: Igra apostolov 17.30 Reproduc. angleška lahka glasba. 20.00 Prenos opere iz Ljubljane. V odmoru: čas in poročila.

Drugi programi:

Sobota, 24. marca Belgrad: 20.20 Pester večer. — Zagreb: 20.15 Radioork. s odel. Iraide Komarevske. 21.15 Lahka gl. 21.45 Plezna gl. — Dunaj: 17.40 Koncert dun. simfonikov. 20.05 Lanval, simf. uvertira. 20.25 Lanval, drama Ed. Stuckena. 21.45 Dun. simfoniki. — Budimpešta: 17.00 Sal. gl. 20.00 Cig. gl. 21.00 Peter in Pavel, vaeolig'ra. — Milan-Trst: 20.40 San Marino, komična opera Silverja. — Rim: 20.40 Plošče. 21.00 Prenos opere. — Praga: 19.35 Radijski potpourri. 21.00 Grška gl. — Varšava: 18.20 Viol. gl. 20.00 Lahka gl. 21.20 Klav. gl. Chopina. — Vsa Nemčija: 19.00 Porenski Abderiti.

Nedelja, 25. marca: Belgrad: 15.00 Ljudski popoldan. 19.00 Nar. pesmi. 20.50 Pomladno hrepenenje. Zagreb: 20.00 Koncertni večer. 21.00 Vok. koncert. Dunaj: 16.55 Dun. simfoniki. 8.15 Štefanov stolp (radijski potpourri). Budimpešta: 17.00 Sal. gl. 19.20 Voj. godba. 21.05 Prenos iz kav. Valeria. Milan-Trst: 21.00 Prenos opere. Rim: 20.45 Modri mazur, opereta (Lehar). Praga: 12.15 Na rožicah, opereta. Weinberger 16.00 Pomlad 1930 Pravljica o neumnem Hansu (Nevhalov balet). Varšava: 17.15 Poljska gl. 19.50 Ork. in vok. koncert. 21.15 Vesela ura iz Lvova. — Monakovo: 18.35 Matejev Pasijon (Bach). Vratislava: 20.00 Nočni tabor v Granadi (opera). Lipsko: 20.00 Več. koncert.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Sobota, 24. marca: »Kariera kanclista Vincikaa. Red C in poletni.

Nedelja, 25. marca ob 15: »Visoška kronika«. Izven. Znižane cene od 6 do 20 Din. — Ob 20: »Belgrad nekdanj in sedaj«. Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol.

Opera

Začetek ob 20.

Sobota, 24. marca: »Knez Igor«. Red B.

Nedelja, 25. marca ob 15: »Pri belem konjickus. Izven. Izredno znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: »Ples v Savoyu«. Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol. Gostuje Mirko Jelačin.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Sobota, 24. marca: »Vijolica z Montmartrac. Red C. Gostuje Erika Druzovičeva.

Nedelja, 25. marca: »Gospodična«. Poslednjič. Globoko znižane cene.

Pasion v Cerknici

Veliko senzacijo za naš kraj vzbujajo prizoritev Kristusovega trpljenja v cerkveni dvorani v Cerknici pod spretnim vodstvom č. g. kaplana Kovačiča. Kar vse vloge so dobro podane, posebno so posrečeni: Kristus, Kajfež, Juda, stotnik, Pilat i. dr. Praviijo, da ni treba iskati boljših igralcev. Vprizoritvev pasijona se ponovi na evetno nedeljo, veliki četrtrek in na belo nedeljo ob pol 8 zvečer, ter za oddaljene na velikonočni ponedeljek ob 3 popoldne. Pridite, ne bo Vam žal.

Ludvik Ganghofer: 47

Samostanski lovec

»Polzer! Polzer! Nikari ne tajile je dejal gospod Schluttemann z najbolj milim glasom, ki ga je bil sploh zmožen. »Drugate te bo moral vprašati nekdo, ki ima žarč jezic in železne zobe!«

Bledi Wolfratov obraz je poprstenel. »Ni mi treba ničesar tajiti in nič priznavati. Ne vem, kaj bočete od mene!«

»Polzer, Polzer! Čisto zdobra ti povem... valpet je umolknil, kajti skozi vrata je stopil gospod Henrik. Gospod Schluttemann se je samo priklonil in pokazal na ujetega. Dolgo je gospod Henrik molče gledal Wolfrata, toda ta je pogled vzdržal in ni trenil z očesom.

»Razvežite mu roke!«

Gospod Schluttemann je debelo pogledal. »Reverendissime, prosim, da pomislite...«

»Pomislil sem, je odvrnil gospod Henrik kratko. »Razvežite ga in naj pride k meni.« Stopil je v gospodnjo izbo.

Wolfrat je globoko zadihal, stegnil proste roke in odšel za prostim.

»Pokličite fratrac!« je rekel gospod Schluttemann hlapcema in stopil za Wolfratom. Komaj je stopil v izbo, ko je po lestvi s podstrešja zdrknila Gitka z zmešanimi očmi in smrtnobledim obrazom. Glasovi so jo bili zbudili. Opetekla se je bila skozi vrata, ni čula, kaj je zaklical za njo brat Severin, ni videla hlapcev, kako sta stala in strmela — s stegenjema rokama in vihrajočimi lasmi je planila proti lovski kočji in se z ihtenim vikom zgrudila pred Hajmovim ležiščem na kolena.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokolonska. 3 mm visoka petineta vrstica po Din 2:50. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Staroznana trdnjava
F. M. Schmitt
Ljubljana, Pred Školijo 2
priporoča bogato zalogo ročnih torbic, listnic, denarnice, kovčkov za praznike po znatno znižanih cenah.
Oglejte si izložbe in cene!

Službe iscejo

Mlinar
zmožen k mečkemu in valjčnemu mlinu, vojaščinu prost, z dobrimi spričevali, želi zaposlitve kjerkoli v Sloveniji. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3237. (a)

Službodobne

Krojašk. pomočnika
sprejem takoj. - Alojzij Bele, krojaški mojster, St. Vid nad Ljubljano. (b)

Vajenci

Kot vajenec
bi vstopil zdrav, čvrst dečko za ključavničarstvo ali mehaniko. Naslov pri župnem uradu Mirna. (v)

Denar

Hranilni knjižici
Mestne hranilnice ljubljanske za 26.000 Din in Ljudske posojilnice v Ljubljani za 30.000 prodam. Več se poižve v trgovini Tyrševa c. 55. d

Hranilne knjižice

Kmetijske posojilnice kupim ugodno proti gotovini. Ponudbe pod »Govotovina 90« 3235 na upravo »Slovenca«. (d)

Hranilno knjižico

približno 3 do 5000 Din - kupimo. Ponudbe na ogl. odd. »Slov.« pod »Takoj« št. 3270. (d)

Razno

Hranilne knjižice
in prepise prvovrstnih tukajšnjih denarnih zavodov semliemo do preklica zopet v račun. A. & E. Skaberne, Ljubljana. (r)

Davčne prijave

pridobnina, rentnina, izvršuje strokovnjaško — »Gospodarska pisarna«, Miklošičeva 7-II. nadstr.

Velikonočna darila

lepa in fina, kakor tudi velikonočno pecivo dobite v slaščičarni I. Pelikan, Maribor, Gosposka št. 25. (r)

Objave

Izjava!
Podpisana preključujem vse žalitve in klevete, ki sem jih izrekla proti g. Stiran Aniči, prof. v Kranju in se zahvaljujem že v nanrej, da odstopa od kazenske tožbe.
Leber Ivana.

Prireditve

V kavarni »Stritar« vsak večer koncert. (h)

Stanovanja

Stanovanje treh sob
oddam s 1. majem. Parket, elektrika. — Rožna dolina cesta X št. 25 (pod Rožnikom). (č)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico in pritliklino oddam s 1. aprilom. Velik vrt. - Gerbičeva 3.

Vnajem

Restavracija
Napredak v Sarajevu se odda z vsem inventarjem 1. junija t. l. v najem. — Ponudbe je poslati na naslov: Središnje uprave Napretka, Sarajevo, Aleksandrova 51, najkasneje do 10. aprila t. l. (a)

V najem se da

ali prodaja večja trgovina na zelo prometnem kraju. Kdor razpolaga s potrebnim kapitalom, ga v to trgovino naloži najugodnejše, ker so podani vsi pogoji za trgovino na debelo, zlasti z mlinskimi pridelki. — Proda se tudi posestvo, pribl. 7 oralov, ležeče ob prometni cesti. Več se izve pri upravi lista pod št. 4036.

Lokal

z vpeljano slaščičarno se odda proti odkupu inventarja. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Najemnina 600« št. 3291. (a)

Posrestva

Parcela
na Tyrševi cesti naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 2958. (p)

Dvotičajen mlin

in 9 oralov posestva prodaja za 30.000 Din Zagorski, Maribor, Slovenska ulica 26. (p)

Prodamo

Namočeno polenovko
vsak dan do velike noči dobite pri I. Buzzolini, za škofijo. (l)

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trdnika Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN, Ljubljana Stari trg 32.

Jaffa pomaranče

sladke in sočne, v prvovrstni kakovosti prodaja
GOSPODARSKA ZVEZA Ljubljana, Tyrševa cesta.

Orehova jederca

in cele orehe — nudi Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. (l)

Jajčka so cenejšal

Za velikonočne praznike prodamo originalni jajčni brandy (cognac) po reklamnih cenah, dobite pa tudi vse vrste likerjev ter pristni brinjevec in slivovko. »Alko«, Kolizej (dvorišče). Na drobno in debelo. (l)

Pesa za krmo

naprodaj. — Vidovdanska cesta 4. (l)

Prodaj valilna jajca

prvovrstnih »Rhode Island« kokoši. A. Lottspeich, Rimske Toplice.

Lanene tropine

in druge krmila tudi najceneje veletrgovinske štite in moko
A. VOLK, LJUBLJANA
Realijska cesta 24.

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje, nadalje bogata zaloga žepnih robeev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po najnižjih cenah pri trvdki
Josip Petelinc, Ljubljana
za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Hotel „Slavija“ Hvar

Novo preurejeni hotel, tik ob morju — cel dan solinčno, lastne specialitete: prošek in muškatelec.
Pension: 55—70 Din.
Lastnik M. Millčić

Svete ure za veliki teden

Sveta ura v čast žalostni Materi Božji: Mati s prebodenim sreem
Cena Din 3-
Sveta ura: Z Jezusom na oljski gori
Cena Din 3-
Sveta ura: Jetništvo na veliki četrtrek, jetništvo v tabernakelju
Cena Din 3-
Vse te knjižice ima v zalogi prodajalno
H. NIČMAN - Ljubljana
Kopitarjeva 2

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKKE ZVEZKE - MAPB
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Kdor rabi

pisarniške in šolske potrebščine, pisemski papir, kipe, križe, svečnike, svetinje, slike, mašne knjižice ter nabožne knjige, kupuje pri
H. NIČMAN, LJUBLJANA
KOPITARJEVA ULICA 2
zato
ker imajo veliko zalogo, zelo bogato izbiro, solidno nizke cene ter točno postrežbo.
Trgovci imajo primeren popust!

»Jezus moj! Kaj pa ti je?« se je ustrašil Hajmo, da skoraj spregovoriti ni mogel.

»Imajo ga, o Mati Marija, imajo ga!« »Koga, Gitka?«

»Tega, ki je storil! Moj brat, Hajmo — moj brat je!« Ječaje je stegnila roke čez postelj in pritisnila, krčevito ihten, obraz v odelo.

Hajmo je pobledele. Njen brat! Beseda mu je domala vzela vso moč, niti prsta ni mogel zganiti in z bridkosti polnimi očmi je strmela na Gitkino glavo.

Počasi je dvignila obraz, šla si z drhtečo roko preko čela, drsala na kolena bliže, se oklenila potem njegovih rok in se zagledala vanj, kakor okamenela v obraz, z brezupnimi, vprašujočimi očmi.

Ni ji bilo treba kaj povedati, razumel je vprašanje. Vročje je zardel do čela in čez. »Ne smem prikrivati, Gitka — ne smem!«

»Hajmo! Hajmo! Poglej, pogledj vendar, kako te prosim!« Sklenila je roke in iskreče solze so se ji vdrle prek ustnic, ko je ihtela: »Saj je vendar moj brat in roko mu bodo odsekali in ga bili do smrti kakor Grünwieserjevega Konrada v Salzburgu, ker je ujel jelena — in svakinja, uboga svakinja bo morala umreti, ko bo to čula, in pogledj, šele na veliko noč ji je ugasnil otročiček, tak majhen, dober otročiček... Hajmo, Hajmo!...«

»Ne smem — ne smem!« je jecal Hajmo s pojemajočim glasom. Burno je zajekala, si zakrčila z rokama obraz in se opotekla skozi vrata. Stegnil je roke za njo, toda ustnice mu niso hotele najti njenega imena.

Za kočo, med globoko povešenim smrekovim vejevjem je se glasno ihtelo zgrudila na tla. Ako bi mogla prisluškovati, bi skozi odprto okno lahko

čula, kako so govorili v gospodnji izbi.

Wolfrat je stal pred gospodom Henrikom, kakor da bi okamenel. »In če me stokrat vprašate, gospod,« je rekel ledeno mirno, »ne vem, kaj bi drugega odgovoril!« Napravil sem pot, ker mi je Egger posodil za fevdnino. Zanesel sem Boga sem gori, ga pribil na križ, še pred dnem sem bil gotov, nisem nič videl in nič slišal, napotil sem se nazaj in sem bil doma pred devetimi. Ker pa deklet čez noč ni prišlo domov, me je seveda začelo skrbeti. Toda do opoldne sem — šem...«

Premolknil je. »Imel sem delo.«

»Pokopaval si otroka?«

Prikimal je. »In do večera sem moral biti v solarni. Šele ponoči sem mogel oditi in pogledati za dekletom. Ko sem potem na planini čul, kaj se je dogodilo, sem si mislil: naj te ostane, pri takih stvareh so ženske vedno pripravne. In sem odšel domov. In ali bi pripovedoval to okoli, če bi storil sam?«

»Povej, zakaj je odšla sestra v gore?«

»Ne vem.«

»Ali je hotela, nabrati telogov za otroka? Za angelski venček?«

Okleval je z odgovorom. To bi bila rešitev! Toda ne, lagati na svojega otroka, tega ni spravlil iz sebe.

»No?«

»Ne vem!«
Gospod Schluttemann se je priklonil. »Reverendissime, mar ne bi bilo dobro poklicati deklet?«
Gospod Henrik je zamahnil z roko. »Ne mešajte dekleta v to stvar!«
Wolfratove oči so se posvetile, prsi napele. Odtod nekod miglja pomoč! Tega je bil zdaj gotov:

Gitka je držala svojo besedo. Zdaj se mora bati samo še nečesa in o tem se bo kmalu uveril, kako je. Kajti gospod Schluttemann se je spet priklonil in dejal: »Reverendissime! Potem bi bil pa menda čas, da priča proti njemu Hajmo!«

»In ste mnenja, da bomo prišli tako resnici na sled?«

»Prav gotovo!«

»Tako? Tako?« je rekel gospod Henrik z glasom, o katerem bi se skoro moglo domnevati, kakor da bi proš bil drugačnega mnenja. »Dobro, pa pojdimo!« Dvignil se je. »Pojdite!« je ukazal Wolfratu. »Ako si govoril resnico, se nimaš itak ničesar bati!«

Wolfrat ni spravlil niti besede iz ust. Za hip se je zdelo, da ga zapuša vsa prisotnost duha. »Priseči ne more, da sem bil jaz,« si je začel dompovedovati v svojem žilavem upanju, »obraz sem imel namazan, še žena me ne bi spoznala.« Dvignil je glavo in se s težkimi koraki napotil za gospodom Henrikom. Odšli so proti lovski kočji, pri čemer valpet niti za hip ni spustil Wolfrata iz oči; tudi je na skrivaj pomignil hlapcema, naj bosta kje blizu.

Pri vratih svoje kočje jim je prišel Hajmo nasproti; roko je nosil v zanki; v obraz je bil bel ko platno. Wolfrat je povesil pogled.

»Oglej si tega moža, Hajmo!« je spregovoril gospod Henrik. »Ta je baje storil. Ali ga spoznaš?«

Wolfrat je dvignil oči in zatrepal pred pogledom, ki ga je uprl vanj Hajmo; kajti iz oči mu je razbral, da ga je lovec prepoznal. Toda Hajmove ustnice so ostale zaprte.

»Govori!« je opominjal gospod Henrik. »Ah ga prepoznaš, da je tisti, ki je to storil?«